

Onderweg

Jaargang 12, nummer 1

Periode 25 november 2023 t/m 14 januari 2024

Verschijningsdatum volgend nummer:

Jaargang 12, nummer 2: 5 januari 2024

Betreft periode 13 januari t/m 3 maart 2024

Inleveren kopij tot 15 december 2023 op

e-mailadres redactie@12apostelen.nl

Colofon

Zie pagina 16.

Inhoud

Cover: Kerst 2023

2 Voorwoord**3 Van de pastores****4 Adventsactie****Digitale adventsretraite van de jezuïeten****5 Van de bestuurstafel****6 Oorlog in het Heilige Land****6 De kerstgroep, grenzeloos mooi!****7 Lokaal geloven****8 Gregoriaanse Getijden in de adventsvespers****9 In de spotlights****10 Het parochiecentrum****11 Doordeweekse vieringen****12 en 13 Vieringschema****14 en 15 Kids & Teens****16 Colofon****Aandacht voor****17 t/m 31****Uit de geloofsgemeenschappen****32 Tabernakel en godslamp in Drempt****Voorwoord**

Onderweg naar ... morgen ... of ben je nog bij vandaag ...? Gisteren reed ik mee met een goede doelen actie. Het was een autorally die gereden werd volgens het zogenoemde Bol-Pijl systeem. Aan de hand van getekende situaties en bepalingen dient een route gereden te worden van de bol naar de punt van de pijl in de richting van de pijl. De tekeningen zijn 'gestileerd' en niet op schaal weergegeven. "Volg de meest doorgaande (hoofd)weg; als dit niet kan, ga dan rechts; als dit niet kan, ga (gedwongen) links." Tjonge, je moet met heel veel zaken rekening houden!

We zijn samen onderweg. Onderweg naar de kersttijd en naar het nieuwe jaar. Een beetje terugkijken mag dan ook. Veel afslagen op de route. Veel keuzes moeten maken. Verharde en onverharde wegen. Weg kwijt. Balen. Fijn, een teken! De wegwijzer leek wel een engel! Toch nog goed gekomen. Vierduizend euro voor het goede doel! Gaat het niet zoals het moet, dan moet het maar zoals het gaat. In dit nummer van Onderweg ideeën voor morgen. Kerstvieringen (met en zonder kinderen), meditatieve momenten en kerstactiviteiten. U komt te weten hoe inspirerend een theezakje kan zijn en nog veel meer. Maar eerst samen genieten van deze – extra dikke – *Onderweg!*

*Zalig kerstfeest
en alvast een
voorspoedig
Nieuwjaar!*

Joost van Duin

PCI - Noodhulp

Heeft u om wat voor reden dan ook hulp nodig? Neem contact op met de Parochiële Caritas Instelling (PCI), tel. 0575-711 310 of e-mail: pci@12apostelen.nl
www.pci12apostelen.nl

Telefoonnummer voor:

**Ziekenzalving, ziekenzegen
en uitvaart 06 103 19 638**

“Houvast”

Kort geleden zag ik bij het zetten van een kopje thee de volgende vraag op het labeltje van een theezakje staan: **“Welke dingen geven je houvast in het leven?”** Ik denk, een heel interessante vraag waar een ieder van ons waarschijnlijk een ander antwoord op zal geven. De één zal misschien als antwoord geven **“wat mij houvast geeft, is een goed gevulde portemonnee zeker in deze tijd van bezuinigingen en van duur levensonderhoud.”** Ik denk, een te begrijpen antwoord.

Weer een ander zou misschien als antwoord geven **“Als ik gezond oud mag worden, dat geeft mij houvast”** en weer een ander zou misschien zeggen **“Als het onze kinderen en kleinkinderen goed mag gaan.”** Ja, ieder van ons geeft vanuit zijn eigen levensperspectief een antwoord op de bovengestelde vraag.

Toen ik zelf deze vraag onder ogen kreeg was mijn eerste reactie: mijn geloof. Mijn geloof in Vader, Zoon en heilige Geest geven mij zoveel houvast in het leven, dat ik de toekomst vol vertrouwen tegemoet zie.

Voor velen van ons, die in onze traditie staan, is moeder Maria ook een houvast, een steun en toeverlaat wanneer ze in bepaalde moeilijke levenssituaties verkeren. Wat Maria voor vele mensen kan betekenen heb ik als diaken, afgelopen mei, mogen ervaren in onze parochiële bedevaartreis naar Lourdes. Ook Jezus, haar enig geboren Zoon, is voor velen een steun en toeverlaat, een houvast, in hun leven als het even tegen zit. Ook bij Hem voelen mensen zich geborgen en gekend in wie ze zijn. Dat geeft ook hen weer moed en vertrouwen naar de toekomst toe.

Elk jaar mogen we op 25 december zijn geboorte vieren. Ja, in een pas geboren kind mogen we zien en ervaren hoe God één werd met ons, in Jezus geboorte mogen we ervaren hoe God met ons mensen opnieuw een verbond aan gaat. Maar voorafgaand aan deze, goddelijke openbaring, mogen we de Advent vieren,

een tijd van wachten en ..... verwachten. In het aansteken van de vier kaarsen van de adventskrans mogen we uitzien naar dat nieuwe begin, we mogen het oude achter ons laten om met een vernieuwde blik de toekomst tegemoet te gaan. Een pas geboren kind van goddelijke komaf zal ons daarin bij de hand nemen, Hij zal voor ons een Broeder en Leidsman zijn, die ons laat zien wat het betekent om dienstbaar te zijn naar onze medemens toe die het moeilijk heeft.

Dat is Kerstmis, dat mag gevierd worden en velen doen dat ook in familieverband. Gezelligheid en saamhorigheid voeren daarin dan ook boventoon, de huiskamer wordt misschien lichtelijk aangepast om plaats te maken voor een mooi versierde kerstboom met daar onder misschien wel een kerststal, groot of klein.

De kerststal zelf, en dat wil ik ook wel graag met u delen, doet mij telkens weer denken aan de heilige Franciscus, want hij was het die de kerststal bedacht heeft. In het jaar 1223 vroeg hij nl. aan Giovanni Velita, een edelman afkomstig uit Greccio in Italië, of hij een lege kribbe met stro en een levende os en ezel naar een kleine kluis kon brengen, hoog in de bergen, waar enkele van zijn minderbroeders kerstavond zouden vieren. Medebroeders en de gelovigen uit de streek kwamen dan ook 's nachts rond de grot te samen, om Kerst te vieren en zo heeft de heilige Franciscus op een vernieuwende en eenvoudige wijze het mysterie van Jezus' menswording uitgebeeld en aan de ongetletterden het kerstverhaal visueel duidelijk gemaakt.

Na het vieren van het komende Kerstfeest sluiten we het jaar 2023 bijna af en mogen we ons gaan richten op wat 2024 ons brengen zal. Ik hoop natuurlijk dat het ons allen goed zal gaan en dat we elkaar als parochiaan, maar zeker ook als mens tot steun mogen zijn, daar waar nodig is.

Nu heb ik in het bovenstaande vaak het woord houvast gebruikt om aan te geven hoe belangrijk het voor mensen is om een

soort zekerheid in hun leven te hebben. Houvast, misschien kunnen we dat woord houvast ombuigen tot vasthouden opdat we elkaar als geloofsgemeenschap en als parochiaan, elkaar bij de hand kunnen nemen, want er gaat in onze parochie ook het komende jaar toch het één en ander gebeuren. Ook in 2024 zullen wij als parochie met een vernieuwde blik vooruit moeten kijken. Er zullen veranderingen plaatsvinden die voor sommigen van ons misschien moeilijk te verwerken zijn, maar juist in dat gegeven mogen wij elkaar als parochiaan tot steun zijn, wij mogen elkaar vasthouden, we mogen elkaar nabij zijn en elkaar ondersteunen op weg naar verandering.

Het zal ook in 2024 zeker niet altijd even gemakkelijk zijn, maar als wij, als parochie en als mens oog hebben voor elkaar en wat ons bezighoudt, dan komt het goed.

In die zin wens ik u allen, ook mede namens de andere teamleden en de mensen die werkzaam zijn op het parochiesecretariaat, dan ook alle goeds toe voor het komende jaar en sluit ik graag af met de woorden van de heilige Franciscus die mij dierbaar is: Pace et bene Vrede en alle goeds

Diaken Günther Oude Groen

ADVENTSACTIE

Alle kinderen mogen kind zijn

Dit jaar besteedt de Adventsactie aandacht aan het onderwerp 'kinderarbeid'. Omdat ieder kind recht heeft om kind te zijn, steunen we projecten die zich richten op kinderen die meewerken om het gezinsinkomen te verbeteren en daarom niet of nauwelijks naar school gaan. Het land dat wij kiezen is India. Wij willen een bedrag van € 29.958 bijeenbrengen.

Ieder kind heeft recht op een gezond leven, op een opleiding en bescherming. Het klinkt vanzelfsprekend, maar toch zijn er tientallen miljoenen kinderen die niet of nauwelijks naar school gaan. In plaats van onbezorgd te spelen en te leren, maken ze lange dagen om wat geld te verdienen, vaak onder gevaarlijke en ongezonde omstandigheden. Denk aan kinderen die in de mijnbouw werken, in fabrieken of in de brandende zon op plantages. De kans dat deze kinderen later een goed inkomen verdienen en aan het zware onderbetaalde werk kunnen ontsnappen is klein. Ze hebben immers geen gelegenheid gehad een opleiding te volgen.

Rond de kuststad Diamond Harbour in de Indiase deelstaat West Bengalen zijn veel baksteenfabrieken gevestigd. Het bakken van stenen is seizoensarbeid en wordt vooral uitgevoerd door migranten van het platteland. Hele gezinnen trekken naar dit gebied. Ze leven in

hutjes rond de steenovens, zonder sanitaire voorzieningen en zonder water. Ook kinderen werken mee, meestal vanaf 5-jarige leeftijd. Van de arbeiders bestaat 20% uit kinderen. Ze werken zeven dagen per week en tot wel negen of tien uur per dag. Het is ongezond werk, want de ovens verspreiden fijne stofdeeltjes die longziekten veroorzaken. Veel kinderen lijden aan bloedarmoede, gehoor- en oogziekten, eczeem en geelzucht. Voor medische zorg zijn ze aangewezen op ongeschoolde lokale hulp. Overheidsprogramma's voor zorg en onderwijs bereiken het gebied niet. De kinderen gaan dus ook niet naar school.

Samen met onze lokale partnerorganisatie streven we ernaar dat de kinderarbeid wordt afgeschaft. Alle kinderen moeten

gezond en goed gevoed zijn en goed worden verzorgd. Tenminste 80% van de tieners moet behoorlijk kunnen schrijven en rekenen. Dit project is gericht op het verbeteren van gezondheid en scholing van jonge kinderen. We vinden het belangrijk kinderen en ouders bewust te maken van het belang van onderwijs. Daarom willen we tussen de steenbakkerijen in Diamond Harbour vijf crèches en vijf basisscholen opzetten, elk voor 125 kinderen. Alle kinderen tot 10 jaar krijgen dan naast begeleiding en onderwijs ook gezonde voeding, zoals melk, brood en fruit. We zorgen dat alle kinderen kosteloos een gezondheidsonderzoek ondergaan en dat ziekten worden behandeld. De crèches en de scholen ontvangen sport- en speelmaterialen en muziekinstrumenten.

Mocht u nu al een bijdrage willen leveren aan het werk van de Adventsactie, dan kan dat via IBAN: NL04 RABO 0322 3951 00 t.n.v. parochie HH. Twaalf Apostelen onder vermelding van MOV Adventsactie 2023.

Namens de gezamenlijke MOV-groepen dank voor uw bijdrage!

Digitale adventsretraite van de jezuïeten

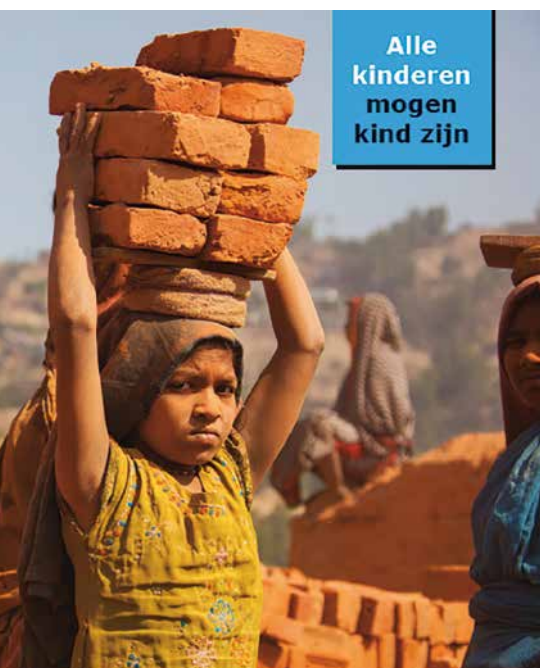
Baan een weg voor de Heer (Jesaja 40,3) is de titel van de digitale adventsretraite in 2023. De retraite gaat op de eerste adventszondag (3 december) van start. Het gebedstraject eindigt met Kerstmis. Het is de negentiende digitale retraite van de jezuïeten. Er zullen ruim 20.000 mensen aan deelnemen. De teksten zijn geschreven door jezuïet Bastiaan van Rooijen.

Het jaarlijks terugkerende gedachtenisfeest van Jezus' komst helpt ons open te staan voor de wijze waarop God binnenkomt in onze eigen levens. Bastiaan van Rooijen zegt hierover: "Deze retraite heeft als doel ons gevoelig te maken om een uitnodiging te horen, de uitnodiging om op weg te gaan naar het feest van de geboorte van Jezus. Dit is een persoonlijke weg. Jouw weg. Er zijn immers evenveel wegen richting God als er mensen zijn. Hopelijk kunnen de dagelijks aangeboden Bijbelteksten en gebedspunten jou op jouw weg inspireren."

Je kunt je voor deze gratis digitale retraite inschrijven via www.adventsretraite.org. Deelnemers van de digitale retraite krijgen dagelijks een gebedsmail met Bijbelteksten, meditatieve vragen, citaten en technische gebedstips.

Het geheel vormt een innerlijke reis om de adventsperiode en de menswording van God intenser te beleven.

De digitale adventsretraite is een productie van ignatiaansbidden.org; ignatiaansbidden.org verzorgt jaarlijks twee digitale retraites, een voor de advent en een voor de 40-dagentijd. Doel is mensen te helpen in hun gebed tijdens de speciale tijden in het kerkelijk jaar en om je meer bewust te worden van Gods aanwezigheid in je leven.

VAN DE BESTUURSTAFEL

In de vergadering van 10 november jl. heeft het parochiebestuur de begroting voor 2024 goedgekeurd. De begroting voor het komende jaar laat opnieuw een groot tekort zien, ditmaal van € 103.000. We hebben te maken met teruglopende inkomsten door de aangekondigde kerksluitingen en door de teruggang in het aantal kerkgangers. Aan de andere kant lopen door de hoge inflatie de kosten juist op.

De energieprijzen zullen in 2024 waarschijnlijk een stuk lager zijn dan in 2023, maar nog steeds twee keer zo hoog als in 2022. De komende jaren zullen de kosten van de gebouwen langzaam lager worden door de verkoop van parochiekerken. De verkoopopbrengsten zullen worden belegd in obligatie- en aandelenfondsen. Deze beleggingen worden beheerd door Van Lanschot, die hierover vier keer per jaar verantwoording aflegt aan onze financiële commissie. Het verwachte rendement van 3 à 4% per jaar zal in de toekomst helpen om de dalende bijdragen van parochianen te compenseren.

Hiernaast vindt u de cijfers.

Ik wens alle parochianen een Zalig Kerstmis en een gezond en gelukkig 2024.

Kees Koersvelt,
penningmeester parochiebestuur

	Begroting 2024	Begroting 2023	werkelijk 2022
Exploitatiesaldo			
Bijdragen parochianen			
Kerkbijdragen	225	250	282
Collecten	40	40	60
Stipendia	10	13	9
Overige bijdragen parochianen	38	37	75
	313	340	426
Opbrengsten uit beleggingen			
Opbrengsten onroerend goed	245	285	252
Opbrengsten uit effecten	185	98	43
	430	383	295
Opbrengsten begraafplaatsen	95	95	150
Totaal opbrengsten	838	818	871
	=====	=====	=====
Kosten			
Persoonskosten	250	249	369
Kosten onroerend goed	318	446	361
Kosten begraafplaatsen	44	44	53
Rentekosten en beheer effecten	42	32	25
Kosten eredienst	50	56	43
Kosten pastoraal	63	65	56
Bijdragen Bisdom	80	86	86
Beheerskosten	94	97	98
Totaal kosten	941	1.075	1.091
	=====	=====	=====
Exploitatiesaldo	-103	-257	-220
	=====	=====	=====

	Begroting 2024	Begroting 2023	werkelijk 2022
Opbrengsten	838	818	871
Kosten	941	1.075	1.091
Exploitatiesaldo	-103	-257	-220
	=====	=====	=====

Oorlog in het Heilige Land

Sinds mensenheugenis wordt er al gevochten in het Heilige Land. In Bijbelse tijden waren het de Filistijnen tegen de Joden. In de middeleeuwen vochten er de christenen tegen de moslims, en in de moderne tijd woedt er al bijna tachtig jaar oorlog tussen Israël en de Palestijnen. Een oorlog met wapenstilstanden weliswaar, maar die toch steeds maar voortwoekert. Er lijkt geen eind aan te komen. Op 7 oktober begon de jongste geweldsuitbarsting met een ongekend barbaarse aanval op Israëlische burgers. Palestijns geweld dat weer werd beantwoord door grootschalig Israëlisch geweld.

Je zou kunnen stellen dat de Tempelberg in Jeruzalem het hele Midden-Oostenconflict symboliseert. Herodes de Grote liet in de eerste eeuw voor Christus de berg vlak maken en bouwde er een muur omheen. Boven op de berg stond de Joodse tempel. In 70 na Christus werd de tempel door de Romeinen verwoest en begon de Joodse diaspora.

Eeuwen later bouwden moslims de Rotskoepel en de Al-Aqsa moskee op de Tempelberg. Een van de muren die Herodes om de Tempelberg liet bouwen werd later de Joodse Klaagmuur. Voor beide religies is het dus heilige grond, die maar moeilijk te delen valt.

En zo is het eigenlijk met heel Palestina of Israël. Er is sinds 1948 – toen de staat Israël werd uitgeroepen – oorlog geweest over de vraag wie nou wat zou krijgen. Begin jaren 90 gloorde er licht aan het eind van de tunnel. Onder de Israëlische premier Rabin en de Palestijnse leider Arafat werd een weg ingeslagen die naar vrede moest leiden: de Oslo-akkoorden. Israël zou zich terugtrekken achter de grenzen van 1967, er zou een corridor komen tussen Gaza en de West Bank. Maar extremisten aan beide kanten kwamen daartegen in opstand. Hamas aan Palestijnse zijde, de kolonisten aan Joodse zijde. Rabin werd in 1995 vermoord door een Joodse kolonist die hem als landverrader zag. Kort daarna kwam Netanyahu aan de macht en begon Hamas met zelfmoordaanslagen in Israël. Netanyahu had een mooi argument om te beweren dat vrede met de Palestijnen niet mogelijk was. Iets wat de kolonisten ook al niet wilden.

De extremisten aan beide zijden hebben ervoor gezorgd dat de broze en wankel vredeakkoorden werden opgeblazen. Zoals gezegd: na de verschrikkingen van 7 oktober kregen we de verschrikkingen in de Gazastrook. Palestijnse terroristen zorgden voor ongekende woede bij de Israëli's, andersom zorgen de verwoestende bombardementen op Gaza voor veel nieuw geweld in de toekomst. Het is een vicieuze cirkel. Eigenlijk weet niemand hoe het verder moet. Het lijkt hopeloos en uitzichtloos.

Wie brengt er ooit nog vrede in het Heilige Land? Zijn er nog lichtpuntjes in deze duisternis van geweld? Misschien is het iets kleins en onbeduidends te midden van de tot de tanden bewapende partijen.

Misschien is het bijvoorbeeld Women Wage Peace, een kleine vredesbeweging van zowel Joodse als Palestijnse vrouwen, die een uitweg zou kunnen aanwijzen. Women Wage Peace liet zich inspireren door vrouwenbewegingen in Noord-Ierland en Liberia, waar uiteindelijk ook vredesakkoorden werden gesloten. Als ergens hoop uit te putten is dan is het uit zo'n zachte kracht die geweld afwijst, verzoent en oog heeft voor het leven van de ander. Een bij uitstek christelijk idee eigenlijk.

Hans Limbeek

De Kerstgroep, grenzeloos mooi!

In 2023 is het 25 jaar geleden dat het Heiligenbeeldenmuseum in Kranenburg is opgericht. Dit jubileum krijgt gestalte in de kerstgroepententoonstelling die dit jaar van woensdag 6 december 2023 tot en met zondag 7 januari 2024 in de voormalige Antonius van Paduakerk wordt ingericht. Dit jaar staan de kerstgroepen van onze museumvrijwilligers Joop Arends, Nanny de Beer en Riet Rutting centraal. Het geheel wordt aangevuld met enkele fraaie exemplaren uit de eigen museumcollectie. Daarbij is een kerstgroep die vanuit de Achterhoek de gehele wereld heeft rondgereisd!

Het Heiligenbeeldenmuseum en de museumvrijwilligers zijn allen lid van de Vereniging Vrienden van de Kerstgroep. Deze vereniging besteedt dit jaar speciale aandacht aan het feit dat het 800 jaar geleden is dat Franciscus van Assisi in Greccio zijn eerste levende kerststal inrichtte. Ze doet dat onder andere met de uitgave van een jubileumboek dat in het museum te verkrijgen is. De mooiste kerstgroepen van Nederlandse leden, afkomstig uit alle

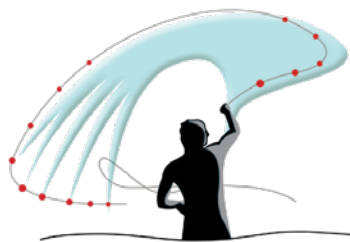
werelddelen, zijn hierin te bewonderen en laten zien dat deze kunstuiting zich niet tot Nederland heeft beperkt en overal ter wereld vanuit diverse culturen zichtbaar is geworden. De tentoonstelling wordt ondersteund met de vertoning van de leerzame film 'Hoe de kerststal in Nederland is gekomen'.

Het Heiligenbeeldenmuseum aan de Ruurloseweg 101, 7251LD Vorden – Kranenburg is vanaf 6 december dagelijks geopend van 11.00 uur tot 17.00 uur met uitzondering van Eerste Kerstdag (25 december) en Nieuwjaarsdag (1 januari). De entreprijs bedraagt € 7,50. Maar voor kinderen tot en met 12 jaar en houders van een geldige museumjaarkaart is de toegang gratis. Verdere informatie is te vinden op de website www.heiligenbeeldenmuseum.nl en via de facebookpagina van het Heiligenbeeldenmuseum Kranenburg.

Over de toekomst van de parochie, de geloofsgemeenschappen en de gebouwen

Lokaal geloven

parochie **HH. Twaalf Apostelen**

Goede Doelenmarkt

Op 8 en 9 december 2023 vindt in de Gudulakerk in Lochem voor de 25^e keer de Goede Doelenmarkt plaats. Dit 25-jarig jubileum gaan we niet uitbundig vieren met een receptie of zo. Dat past gewoon niet bij het karakter van onze markt. Nee, wij houden vast aan het vertrouwde concept voor dit niet meer weg te denken Lochemse evenement, dat ooit begon als een kleinschalige alternatieve kerstmarkt. Intussen is de markt niet kleinschalig meer: maar liefst twintig charitatieve/non-profit organisaties zijn aanwezig! De markt is nog steeds actueel en helaas nodig.

Op vrijdag 8 december van 13.00 uur tot 18.00 uur en op zaterdag 9 december van 9.30 uur tot 16.00 uur kunt u in de Gudulakerk gezellig shoppen. U komt tal van 'goede-doelen-projecten' tegen uit binnen- en buitenland, projecten voor educatiekansen en medische hulpverlening, voor jong en oud, voor vrijheid en een dak boven je hoofd, voor natuur en milieu, voor... Kom gewoon kijken, kom voor je decemberaanpak, kom genieten van de warme, sfeervolle aankleding, waag een gokje in de loterijen, kom luisteren en/of meezingen met de koren, geniet van de muziek en

van andere optredens, kom gezellig koffie-of theedrinken met een heerlijk stukje gebak of geniet van een heerlijke kop soep. En zo steunt u ook nog eens onze goede doelen!

Op beide dagen is er een gevarieerd muzikaal programma met onder andere de Zompenkearls, de muziekgroep Ad Hoc, het Lochems Mannenkoor, het Surprisekoor, Kwartet Romantique en verschillende pianisten. Geniet van de optredens, die soms een kerstkarakter hebben, maar vaak ook niet. Voor elk wat wils. Voor de kinderen is er een speurtocht. En ... de toegang is GRATIS! Het volledige programma komt op de website www.goededoelenmarkt-lochem.nl en op flyers te staan.

'Adopteer een orgelpijp'

De orgelcommissie van de geloofsgemeenschap Lochem werkt aan het plaatsen van het Leiser-orgel uit Brummen in de H. Josephkerk in Lochem. Dit Leijser-orgel heeft, voordat het geplaatst kan worden, een grondige restauratie nodig. Dit varieert van het schoonmaken tot vernieuwen van onderdelen. Nu het orgel nog niet geplaatst is, kunnen de werkzaamheden in een werkplaats worden uitgevoerd. Dat gaat, net als de plaatsing zelf, het nodige kosten. Daarom is de orgelcommissie op zoek naar een financiële ondersteuning. De totale begroting belooft € 90.000. Daarvan is 2/3 al aanwezig. Er blijft dus nog € 30.000 over die we middels diverse

activiteiten en fondsen willen verwerven. Een van die activiteiten is een adoptieplan. Bij dit plan kan iedereen, betrokkene of liefhebber, één of meerdere orgelpijpen of zelfs een compleet register symbolisch adopteren. Een register is een groep orgelpijpen van klein naar groot, die hetzelfde timbre hebben, en op die manier bij elkaar horen. U koopt als het ware een orgelpijp die u aan de kerk schenkt. Daarbij ontvangt u een bewijs met vermelding welke pijp of pijpen u heeft geadopteerd. En indien u het op prijs stelt zal uw naam worden vermeld op de plaquette van donateurs na plaatsing van het orgel. Alle pijpen zijn verschillend en hebben een eigen maatvoering. Zo is een kleine pijp 15 cm lang en een grote pijp langer dan 3 meter, alle met een bijbehorende diameter. De kosten voor de verschillende orgelpijpen variëren evenredig met de maatvoering. Dit loopt van € 17 voor de kleinste tot € 172 voor de allergrootste orgelpijp. Een volledig register adopteren met 52 pijpen varieert van € 1.710 (Octave 2') tot € 4.310 (Basson/Hautbois). De grootste pijp van het register Montre 8' kost € 105, de op één na grootste € 104 en zo verder aflopend naar de kleinste pijp van dit register voor € 54.

Wilt U meer weten over dit plan of over het orgel, stuur dan een bericht aan rkkerklochem@kpnmail.nl of neem telefonisch contact op met Ron Holtslag, telefoon 06 – 1361 5700

*Anton Schilderincx,
voorzitter locatieraad Lochem.*

Gregoriaanse Getijden in de adventsvespers

Ook dit jaar nodigt het Gregoriaans Getijdenkoor Sint Jan o.l.v. Jaap Roos u uit om de vespervieringen in de adventstijd mee te maken. Wij ervaren de behoefte en de alsmat groeiende belangstelling voor de meditatieve en spirituele vieringen in het Gregoriaans. Ze brengen ons tot rust en tillen ons voor even uit boven de dagelijkse beslommeringen.

**Gregoriaans Getijdenkoor
Sint Jan - Zutphen**

**Advent
Vespers**

1e Advent
Zondag 3 december
Sint Janskerk Zutphen
Aanvang 16.30 uur

2e Advent
Zondag 10 december
Sint Janskerk Zutphen
Aanvang 16.30 uur

3e Advent
Zaterdag 16 december
St Willibrorduskerk
Vierakker
Aanvang 17.00 uur

3e Advent
Zondag 17 december
Sint Janskerk Zutphen
Aanvang 16.30 uur

4e Advent
Zondag 24 december
Sint Janskerk Zutphen
Aanvang 16.30 uur

Dirigent Jaap Roos

Het is het moment rondom de zonsondergang, dat het licht in onze wereld afneemt en de lampen en kaarsen worden ontstoken. In de adventstijd geldt dat eens te meer: de dagen worden korter en de behoefte aan nieuwe licht neemt toe. Ook thuis bereiden we dat al voor met het ontsteken van kaarsjes en het aanbrengen van de kerstverlichting.

We leven in een stressvolle, materialistische samenleving, waarin we ons met van alles en nog wat bezighouden en waarin de mensen op zoek zijn iets authentieks, naar duurzaamheid en momenten van onthaasting. De klanken zijn authentiek en universeel en appelleren aan hogere

religieuze gevoelens; gezangen in de volkstaal. Het vrije ritme, de eenstemmigheid zonder instrumentale begeleiding van deze meest fascinerende vorm van Westerse liturgische muziek geven deze zang haar eigen kenmerkende karakter en schoonheid welke men kan ervaren door er simpelweg naar te luisteren, maar meer nog te beleven door deze muziek zelf te zingen en te bestuderen. Men zou kunnen zeggen dat het Gregoriaans de tijd is ontstegen, het Latijn kent daarnaast een kracht van uitdrukking welke in moderne talen moeilijk is te vinden.

De verwachting naar dat nieuwe Licht met Kerstmis komt in de vespers in prachtige teksten van psalmen en hymnen tot uiting. Deze psalmen en hymnen, in het Latijns gezongen, zijn in duidelijke tekstboekjes met vertalingen goed te volgen.

Gregoriaans

Het oudst overgeleverde muziekrepertoire van de Westerse muziek is het Gregoriaans. Deze muzieksoort ontleent haar naamgeving aan paus Gregorius de Grote. Men heeft lang gedacht dat hij de componist van deze muziek was, maar tegenwoordig benadrukt men vooral zijn rol als organisator van de liturgie en muziek voor de eredienst. Deze paus was de stichter van een Schola Cantorum. De muziek werd aanvankelijk auditief overgeleverd. Rond het jaar 800 begint men in de kloosters, de enige centra waar men leerde lezen en schrijven, met pogingen om naast de teksten van de gezangen ook de melodie te noteren met een stelsel van neumen. De interpretatie van deze neumen is zeer gecompliceerd.

Karel de Grote speelt een belangrijke rol bij de uniformering van de Romeinse liturgie. Hij is degene die de idealen van Gregorius de Grote verwezenlijkte om in de wereldkerk één taal en één vorm van liturgie te gebruiken. Over de oorsprong van het Gregoriaanse repertoire bestaat weinig zekerheid. Men vermoedt dat invloeden vanuit de Joodse eredienst en de vroegchristelijke oosterse muziektraditie hebben doorgewerkt. Zekerheid daarover bestaat echter niet. Gregoriaanse muziek is onlosmakelijk verbonden met de liturgie van de christenen. Het is geen concertmuziek. Elk onderdeel van de liturgie bestaat uit rituele handelingen, gebeden, Bijbellezingen en gezangen. De liturgie bestaat uit de H. Mis (eucharistieviering) en de Officie (gebeden, getijden genoemd, op vaste uren).

Het Gregoriaans wordt eenstemmig door mannen gezongen. Wordt het in twee wisselende groepen uitgevoerd, dan noemt men dat antifonaal, en wordt het uitgevoerd in een wisseling tussen een groep en een solist dan noemt men dat responsoriaal. Als er geen wisseling tussen groepen of tussen solist en groep plaatsvindt spreekt van een directe uitvoering.

Psalm- en reciteertonen behoren tot de oudste Gregoriaanse gezangen. De psalmtoon wordt gebruikt voor het cantilieren van prozapsalmen uit de Bijbel. Het belangrijkste kenmerk van dit type zang is dat het de natuurlijke spraak probeert te volgen. Verrijking van de psalmtoon met cantilaties zou geleid hebben tot de andere vormen. Sommige mensen menen dat het gehele Gregoriaans repertoire zich hieruit ontwikkeld heeft.

In de Advent worden de vespers gehouden op zondag 3, 10, 17 en 24 december om 16.30 uur in de H. Johannes de Doperkerk (Sint Jan) in Zutphen en op zaterdag 16 december om 17.00 uur in de H. Willibrordkerk in Vierakker.

Max Jaspers Focks: 'Ik heb nog altijd een kinderlijk geloof'

Sinds anderhalf jaar is Max Jaspers Focks de voorzitter van de PCI (Parochiële Caritas Instelling) van onze parochie. Met hem willen we wel eens nader kennis maken. Op de avond van Allerheiligen parkeer ik mijn auto voor zijn huis in een lommerrijke buurt in Warnsveld. Ik hoef niet aan te bellen want Max wacht me al op in de deuropening.

We nemen plaats aan de keukentafel waar Max me trakteert op koffie en gebak. Nadat ik ook kennis heb gemaakt met zijn vrouw Giny vraag ik hem hoe hij aan die mooie achternaam komt. 'Dat heb ik wel eens uitgezocht. Dat 'Focks' komt van 'de Oxe', een buurtschap bij Bathmen. In de zeventiende eeuw was het nog 'Jaspers van de Oxe', wat later is verbasterd tot 'Jaspers Focks', eigenlijk is het een gewone boeren naam!'

Dan komen we te spreken over de PCI. Max schetst in het kort wat de PCI is. Iedereen –katholiek of niet-katholiek – die om wat voor reden dan ook in geldzorgen is gekomen kan in principe een beroep doen op de PCI. Alle geloofsgemeenschappen van onze parochie hebben een PCI-werkgroep waarbij mensen kunnen aankloppen. Iemand kan maximaal 850 euro ondersteuning krijgen. In principe is het noodhulp. Wil hij of zij meer steun dan moet er twee jaar worden gewacht. Een ander uitgangspunt is dat de ondersteuning die wordt gegeven een probleem moet oplossen, anders blijft het dweilen met de kraan open. 'Wat opvallend is, is dat er in Zutphen best veel mensen zijn die een beroep doen op de PCI, grofweg een honderd per jaar, maar dat in de dorpen van onze parochie juist nauwelijks aanvragen zijn. Dat kan te maken hebben met het feit dat je in een stad anoniemer bent dan in een dorp. Daar moet je je buurman vragen om hulp, dat werpt een drempel op. Schaamte en trots kunnen een belangrijke rol spelen om af te zien van hulp.'

Als ik hem vraag wat de financiële bronnen van de PCI zijn vertelt Max dat dat voornamelijk erfenissen, effecten en opbrengsten uit kerkelijk bezit zoals land en huizen zijn, vermogen dat nog stamt uit de tijd van het Rijke Roomse Leven. In principe staat de PCI ook los van de parochie, het heeft een eigen vermogen. De PCI moet wel verantwoording afleggen aan het bisdom.

'Hoe ben je in het kerkelijk werk betrokken geraakt?' vraag ik. Max: 'Kerkelijk actief ben ik eigenlijk al van jongs af aan. Mijn ouders hadden een slagerij in de Frankensteeg, in de Zutphense binnenstad. De H. Johannes de Doper (St. Jan) was onze parochiekerk. Als jongen zat ik bij de nonnen op de kleuterschool en werd ik misdienaar. Later werd ik acoliet. Ook was ik tweede penningmeester van de St. Jan/Emmanuël en later voorzitter en penningmeester van het kerkbestuur. Dat was in de hectische tijd van de restauratie. Ik ben daarna een tijdje gestopt omdat ik er even helemaal klaar mee was. Ik ben trouwens ook nog een hele tijd koster van de St. Jan geweest en in de tussenliggende jaren was ik actief in de werkgroep Caritas Zutphen. Toch ben ik niet altijd even betrokken geweest bij de kerk. Ik moet zeggen dat ik van mijn 18e tot mijn 33e mijn knieën bepaald niet heb versleten op de kerkbanken. Het was het pastoor Harrie Jaspers die me op 33-jarige leeftijd opnieuw wist te inspireren. Nadat ik dus een tijdje gestopt was met het werk voor

de kerk zag ik in *Onderweg* dat men bij de PCI een voorzitter vroeg. Ik heb daarop gereageerd. Ik voelde en voel het als een verplichting. Ik heb het zo goed, een mooi huis, een goeie baan een goed huwelijk, twee kinderen, ik wil iets teruggeven aan de samenleving. Bovendien vind ik het mooi werk, je lost problemen op, het is praktisch werk en dat past goed bij me.' Max vertelt dat hij belastingadviseur is. Nadat hij de HEAO en een post HBO-opleiding had gedaan studeerde hij op latere leeftijd aan de Universiteit Leiden fiscaal recht. 'Je zou kunnen zeggen dat ik door mijn werk voor de PCI de samenleving het geld weer teruggeef dat ik er als belastingadviseur aan heb onttrokken!' lacht Max.

En het geloof, wat betekent dat voor je? 'De leegloop en het feit dat er daarom zoveel kerken worden gesloten zijn natuurlijk uiterst pijnlijk,' zegt Max. 'In mijn jeugd zat de hele St. Jan vol en hadden we ook nog de Emmanuëlparochie in Zutphen, daar is eigenlijk maar weinig meer van over. Maar mijn geloof is altijd gebleven. Ik heb er een rotsvast vertrouwen in dat er een God is. Ik heb altijd het vertrouwen dat er iemand is die naar me kijkt. Wat dat betreft heb ik altijd nog een kinderlijk geloof. Het geloof is ook een morele spiegel waarin je moet kijken of je nog wel binnen de lijntjes kleurt. Veel Bijbelkennis heb ik overigens niet, dat kun je ook wel typisch katholiek noemen. Maar de Katholieke Kerk is natuurlijk wel de mooiste kerk. Alleen al die prachtige rituelen. Maar ook de traditie en de sociale kant van de kerk zijn waardevol en belangrijk. Uiteraard hebben we onze kinderen ook laten dopen en de Eerste Heilige Communie laten doen, dat wil je ze toch meegeven. Het mooie van de Katholieke Kerk is ook dat het een eenheid is. Voor iedereen is er wat te vinden. Eucharistievieringen, woord- en communievieringen of een Effataviering. Ieder kan zijn vorm kiezen binnen de regels van de kerk. De kerk moet ook open staan voor iedereen. Ik wil over niemand oordelen, dat doet Onze-Lieve-Heer wel!'

Hans Limbeek

Het parochiecentrum

Waarom in Zutphen?

Pastoor Harry Scheve heeft in het vorige nummer van ons parochieblad *Onderweg* in het artikel 'Het parochiecentrum pastoraal gezien' de pastorale noodzaak van het centrum aangegeven, een heldere weergave om de toekomst tegemoet te treden. Om het pastoraat goed te kunnen faciliteren is er grondig nagedacht over vragen als: Hoe moet zo'n centrum er uit zien? Wat wil je precies met het centrum? Op welke plek moet het parochiecentrum komen?

Een koppeling met het eucharistisch centrum is een randvoorwaarde. Betekent dat, dat het centrum bij de H. Johannes de Doperkerk (St. Jan) in Zutphen moet staan of zijn er andere mogelijkheden? Verschillende varianten zijn overwogen. Gekeken is naar een centrum bij de Emmanuelkerk in Zutphen, de Christus Koningkerk in Vorden en de H. Johannes de Doperkerk in Keijenborg. Een andere kerk kiezen, betekent verplaatsing van het eucharistisch centrum. Een daarmee samenhangend onderwerp is dan wat je met de historische St. Jan in Zutphen moet doen. De St. Jan is dan niet meer nodig en zou een andere eigenaar moeten krijgen. Uit onderzoek is gebleken dat nieuwe initiatieven (zoals het bouwen van een parochiecentrum) op pastoraal gebied eerder een voedingsbodem vinden in een binnenstedelijke omgeving. De Emmanuelkerk heeft feitelijk alle voorzieningen. Echter, deze zouden bij de tijd gebracht moeten worden en daarnaast is de kerkzaal zeer ruim. Mede om economische redenen is niet gekozen voor de Emmanuelkerk. Door parochianen is ook de voormalige Mariaschool in Zutphen als optie genoemd. Om deze te laten voldoen aan het programma van eisen zou er een

intensieve verbouwing nodig zijn. Daar komt bij dat deze ruimte niet gekoppeld is aan het kerkgebouw en te weinig bouwvolume heeft. Bovendien heeft de Mariaschool langdurige huurders: op de begane grond is kinderdagverblijf De Morgenster ondergebracht en de verdieping is in gebruik als onderwijsbegeleiding bij StudyStation.

De St. Jan in Zutphen maakt al ruim 750 jaar deel uit van onze meer dan 2000-jarige kerkgeschiedenis. Een inbouw in de huidige kerkruimte zou in theorie mogelijk zijn. Maar dat heeft dan behoorlijke consequenties voor het interieur en mogelijk ook – plaatselijk – voor het exterieur. Een dergelijke ingreep in deze gewijde kerkruimte zal niet de bisschoppelijke goedkeuring krijgen om nog als eucharistisch centrum te functioneren. Daarom is uiteindelijk de keuze gemaakt om nieuwbouw bij de St. Jan te realiseren. De positie van de nieuwbouw met stedenbouwkundige randvoorwaarden is door de gemeente Zutphen bepaald, mede in het kader van de gemeentelijke gebiedsontwikkeling 'Klein Vaticaan'. Deze gebiedsontwikkeling betreft de voormalige pastorie, het

Elisabethcomplex en de huidige en voormalige schoolgebouwen. De nieuwbouw is een duurzame oplossing in meerdere opzichten, omdat door de koppeling met het kerkgebouw voor grote bijeenkomsten de kerk beschikbaar is en er daardoor slechts een beperkende nieuwbouw nodig is. Kenmerkend voor nieuwbouw is dat het energieverbruik laag kan worden gehouden en dat ook de instandhoudingskosten gunstig zijn.

De kerksluitingen die momenteel volop de aandacht krijgen, hebben geen invloed (gehad) op de keuze voor nieuwbouw bij de St. Jan. Immers de huidige huisvesting is uiteindelijk niet meer beschikbaar in de pastorie van de Emmanuelkerk, omdat deze plek vanaf de fusie in 2010 gezien is als een tijdelijke plek. Ook in financieel opzicht zijn er – zoals eerder vermeld – meerdere argumenten.

Kunnen wij als parochiaan de toekomst voorspellen? Dat zal echt niet lukken: ontwikkelingen, wegen, richtingen, wensen en dromen dragen vast en zeker bijzondere en onverwachte aspecten in zich. Het GELOOF dat er een toekomst is, vraagt om duidelijke keuzes en heldere stappen. Met overtuiging en met een helder beeld op de toekomst kan er simpelweg gesteld worden dat er binnen onze parochie op een centraal punt huisvesting nodig is, de plek waar alles samenkomt en waar iedereen welkom is. Een plek om voor elkaar open te staan, om inspiratie op te doen, om geïnspireerd te worden en om zo met kracht en vreugde op WEG te blijven gaan.

*Namens het pastoraal team en parochiebestuur,
Herman Heuver*

DOORDEWEEKSE VIERINGEN

DAG	TIJD	WAAR	PLAATS	VIERING	VOORGANGER
woensdag 29 november 2023	9.30 uur	Andreashuis	Brummen	Samenkomst	werkgroep
	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	J. Baneke
	10.15 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Rozenkransbidden	werkgroep
woensdag 6 december 2023	9.30 uur	Andreashuis	Brummen	WCV	A. Bos
	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
	10.15 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Rozenkransbidden	werkgroep
	19.00 uur	H. Willibrordkerk	Drempt	Rozenkransbidden	werkgroep
vrijdag 8 december 2023 - O.O. H. Maagd Maria	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
dinsdag 12 december 2023	10.00 uur	IJselflat	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
woensdag 13 december 2023	9.30 uur	Andreashuis	Brummen	Samenkomst	werkgroep
	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	E. Wassink
	10.15 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Rozenkransbidden	werkgroep
donderdag 14 december 2023	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	WCV	T. ten Bruin
	19.00 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	WCV	C. Timmerman
dinsdag 19 december 2023	14.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
	19.00 uur	Sacristie	Baak	Eucharistie	H. Scheve
woensdag 20 december 2023	9.30 uur	Andreashuis	Brummen	Woord & Gebed	werkgroep
	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	J. Baneke
	10.15 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Rozenkransbidden	werkgroep
donderdag 21 december 2023	11.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Vierakker	oec. schoolviering	H. Scheve
	19.00 uur	De Bleijke	Hengelo	WCV	werkgroep
maandag 25 december 2023		KERSTMIS - zie weekendvieringen			
dinsdag 26 december 2023		Tweede Kerstdag - zie weekendvieringen			
woensdag 27 december 2023	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	J. Baneke
	10.15 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Rozenkransbidden	werkgroep
woensdag 3 januari 2024	9.30 uur	Andreashuis	Brummen	WCV	A. Bos
	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	J. Baneke
	10.15 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Rozenkransbidden	werkgroep
	19.00 uur	H. Willibrordkerk	Drempt	Rozenkransbidden	werkgroep
donderdag 4 januari 2024	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	Eucharistie	H. Scheve
dinsdag 9 januari 2024	10.00 uur	IJselflat	Zutphen	WCV	T. ten Bruin
woensdag 10 januari 2024	9.30 uur	Andreashuis	Brummen	WCV	C. Timmerman
	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
	10.15 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Rozenkransbidden	werkgroep
donderdag 11 januari 2024	19.00 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Eucharistie	J. Baneke

WEEKENDVIERINGEN

DAG	TIJD	WAAR		VIERING	VOORGANGER
zaterdag 25 november 2023	19.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	Eucharistie	J. Baneke
zondag 26 november 2023	9.30 uur	H. Willibrordkerk	Hengelo	WCV	C. Timmerman
Christus Koning	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Drempt	WCV	T. ten Bruin
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenborg	Eucharistie	H. Scheve
	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	WCV	werkgroep
	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	WCV	werkgroep
	10.00 uur	Parochiezaal	Vorden	Samenkomst	werkgroep
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	J. Baneke
zaterdag 2 december 2023	17.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	WCV	werkgroep
	19.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Borculo	WCV	werkgroep
	19.00 uur	H. Willibrordkerk	Steenderen	Eucharistie	H. Scheve
zondag 3 december 2023	10.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	Woord & Gebed	werkgroep
1e zondag van de Advent	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenborg	WCV	MOV werkgroep
	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	Familieviering	werkgroep
	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Ruurlo	Oec. viering	werkgroep
	10.00 uur	Christus Koningkerk	Vorden	WCV	C. Timmerman
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
	16.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Vesper	Gregoriaans Getijdenkoor
vrijdag 8 december 2023	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
O.O. H. Maagd Maria					
zondag 10 december 2023	9.30 uur	H. Willibrordkerk	Hengelo	WCV	werkgroep
2e zondag van de Advent	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Drempt	WCV	werkgroep
	10.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	WCV	werkgroep
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenborg	Eucharistie	H. Scheve
	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	WCV	T. ten Bruin
	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	WCV	werkgroep
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	J. Baneke
	16.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Vesper	Gregoriaans Getijdenkoor
zaterdag 16 december 2023	17.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	Vesper	Gregoriaans Getijdenkoor
zondag 17 december 2023	9.30 uur	H. Willibrordkerk	Steenderen	WCV	werkgroep
3e zondag van de Advent	10.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	WCV	T. ten Bruin
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenborg	WCV	werkgroep
	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	WCV	werkgroep
	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Ruurlo	WCV	C. Timmerman
	10.00 uur	Christus Koningkerk	Vorden	WCV	A. Bos
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
	16.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Vesper	Gregoriaans Getijdenkoor
zondag 24 december 2023	16.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Vesper	Gregoriaans Getijdenkoor
Kerstavond	17.00 uur	H. Willibrordkerk	Ruurlo	Familieviering	werkgroep
	18.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	Familieviering	werkgroep
	19.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Borculo	Familieviering	werkgroep
	19.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenborg	Familieviering	werkgroep
	19.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	Familieviering	werkgroep
	20.00 uur	H. Willibrordkerk	Hengelo	Eucharistie	H. Scheve / G. Spekkink
	21.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	WCV	werkgroep
	21.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	E. Wassink / A. Bos
	22.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	WCV	C. Timmerman
	22.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	WCV	G. Oude Groen

DAG	TIJD	WAAR		VIERING	VOORGANGER
maandag 25 december 2023	9.30 uur	H. Willibrordkerk	Steenderen	WCV	C. Timmerman
Kerstmis	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Drempt	WCV	G. Oude Groen
	10.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	Eucharistie	E. Wassink
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenborg	WCV	A. Bos
	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	WCV	G. Spekkink
	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Ruurlo	Eucharistie	H. Scheve
	10.00 uur	Christus Koningkerk	Vorden	WCV	W. Matti
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	J. Baneke
dinsdag 26 december 2023	10.00 uur	Sacristie	Baak	WCV	C. Timmerman
H. Stefanus	10.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Borculo	Eucharistie	H. Scheve
	10.00 uur	Andreashuis	Brummen	WVC	A. Bos
zondag 31 december 2023	10.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	WCV	C. Timmerman
H. Familie	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	WCV	werkgroep
	10.00 uur	Christus Koningkerk	Vorden	Eucharistie	H. Scheve
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	J. Baneke
	15.30 uur	H. Willibrordkerk	Steenderen	Oec. viering	werkgroep
maandag 1 januari 2024	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
Maria, Moeder van God					
zaterdag 6 januari 2024	17.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	Oec. viering	werkgroep
zondag 7 januari 2024	9.30 uur	H. Willibrordkerk	Steenderen	WCV	werkgroep
Openbaring des Heren	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Drempt	WCV	C. Timmerman
	10.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	Woord & Gebed	werkgroep
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenborg	Eucharistie	H. Scheve
	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	WCV	werkgroep
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	E. Wassink
zondag 14 januari 2024	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Hengelo	Eucharistie	pastoraal team
2e zondag door het jaar		Aan het einde van de viering wordt de H. Willibrordkerk aan de goddelijke eredienst onttrokken			

LEGENDA: WCV: Woord- en Communieviering

Oec.viering: Oecumenische viering

Vieren via internet

U kunt de vieringen beluisteren via het internet: www.12apostelen.nl. Klikken op het groene blok 'Vieringen'. Vervolgens klikken op het icoontje 'wereldbol met koptelefoon'.

Beeldopname in Zutphen

Voor een viering met beeld en geluid, kiest u voor 'kerkdienstgemist Zutphen'. Op zondagmorgen kunt u om 10.00 uur direct meekijken door op de >-toets in het midden van de cirkel in de afbeelding te drukken.

Wilt u een oudere opname bekijken, dan klikt u in de kalender bij de gewenste datum op 'opname' en vervolgens op 'Naar video opname'.

Aanbidding H. Sacrament en biechtgelegenheid

Zutphen: H. Johannes de DoperKerk, iedere vrijdag 15.00-15.45 uur. En Jezus zei: "Kunt ge dan niet één uur met mij waken?" Zo is het eigenlijk ook op de vrijdagmiddag: een uurtje Aanbidding. Biechtgelegenheid op eerste vrijdag van de maand.

Lezingen in de weekendvieringen

Datum	Eerste Lezing	Tweede Lezing	Evangelie
26 nov.	Ez. 34,11-12.15-17	1 kor. 15,20-26.28	Mt. 25,31-2603
dec.	Jes. 63,16b-17.19b; 64,3b-8	1 Kor. 1,3-9	Mc. 13,33-37
10 dec.	Jes. 40,1-5.9-11	2 Petr. 3,8-14	Mc. 1,1-8
17 dec.	Jes. 61,1-2a.10-11	Lc. 11 Tess. 5,16-24	Joh. 1,6-8.19-28
24 dec.	Jes. 9,1-3.5-6	Titus 2,11-14	Lc. 2,1-14
25 dec.	Jes. 52,7-10	Hebr. 1,1-6	Joh. 1,1-18
26 dec.	Hand. 6,8-10; 7,54-60		Mt. 10,17-22
31 dec.	Gen. 15,1-6;21,1-3	Hebr. 11,8.11-12.17-19	Lc. 2,22-40
01 jan.	Num. 6,22-27	Gal. 4,4-7	Lc. 2,16-21
07 jan.	Jes. 60,1-6	Ef. 3,2-3a.5-6	Mt. 2,1-12
14 jan.	1 Sam. 3,3b-10.19	1 Kor. 6,13c-15a.17-20	Joh. 1,35-42

Kerstviering met en voor kinderen

Op 24 december zijn de volgende familievieringen in onze parochie

- Om 17.00 uur in de H. Willibrordkerk te Ruurlo
- Om 18.00 uur in de O.L.V. Tenhemelopnemingkerk te Joppe
- Om 19.00 uur in de O.L.V. Tenhemelopnemingkerk te Borculo
- Om 19.00 uur in de H. Johannes de Doperkerk te Keijenborg
- Om 19.00 uur in de H. Josephkerk te Lochem

De adressen van de kerken kunt u vinden op de betreffende locatiepagina's in deze *Onderweg*.

Kindje Wiegen

Speciaal voor peuters en kleuters is er op eerste kerstdag om 15.00 uur het Kindje Wiegen in de O.L.V. Tenhemelopnemingkerk te Joppe. In deze korte viering van ca. een halfuur wordt het kerstverhaal verteld, kerstliedjes gezongen en iets geknutseld. Natuurlijk is ook de kerststal buiten met levende dieren te bewonderen en bij de kerststal binnen kan een kaarsje aangestoken worden.

Eerste Heilige Communie

In 2024 vinden er, bij voldoende deelname, twee Eerste Heilige Communievieringen plaats.

Op **zondag 21 april 2024** vieren we het feest van de **Eerste Heilige Communie** voor de kinderen uit de geloofsgemeenschappen **Borculo, Brummen, Joppe, Lochem, Ruurlo, Vorden** en **Zutphen**.

De kinderen vanaf groep 4, met de leeftijd van ongeveer 8 jaar, mogen, indien gedoopt, meedoen aan de voorbereiding van dit feest.

Enkele kinderen zijn vorig jaar al opgegeven, maar natuurlijk is het fijn als er heel veel kinderen samen de Eerste Heilige Communie gaan doen.

De voorbereiding bestaat uit een aantal bijeenkomsten met de kinderen, een ouderavond en een ouder/ kindavond. Van de ouders wordt ook gevraagd zich in te zetten voor de bijeenkomsten met de kinderen.

Opgave van uw kind voor de voorbereiding of eventuele vragen bij het parochiesecretariaat: secretariaat@12apostelen.nl of bij het secretariaat van de eigen geloofsgemeenschap.

Opgave vóór 1 januari 2024.

Op **zondag 26 mei 2024** vieren we de **Eerste Heilige Communie** voor de kinderen uit de geloofsgemeenschappen **Baak, Drempt, Hengelo, Keijenborg, Olburgen, Steenderen** en **Vierakker**.

Een goed feest heeft een goede voorbereiding nodig. De communicantjes zullen daarom worden voorbereid met behulp van een project. Daarnaast is er voor u, ouders/verzorgers, een ouderavond ter voorbereiding.

Op deze ouderavond wordt u geïnformeerd over de gang van zaken en hopen we samen in gesprek te komen over wat het voor u en jullie kind betekent om mee te doen met de Heilige Communie en deel uit te maken van de Rooms-Katholieke Kerk.

Opgave van uw kind voor de voorbereiding of eventuele vragen bij het secretariaat van de parochie: secretariaat@12apostelen.nl of bij Sylvia Jaaltink sylvia.j67@hotmail.com

Opgave vóór 15 januari 2024.

Colofon

Redactie

Joost van Duin   Hans Limbeek
Magda van Ommen   Gerrit te Vaarwerk

Onderweg verschijnt 7 x per jaar

De parochie heeft een ANBI-status.
Bankrek.nr.: NL97RABO0155113046
Ook voor uw bijdrage aan *Onderweg*.

Internet: www.12apostelen.nl
E-mail: redactie@12apostelen.nl
Vormgeving: Repro Design, Deventer
Druk: DrukZo.nl

Bestuur parochie HH. Twaalf Apostelen

J.G.M. (Harry) Scheve, pastoor,
voorzitter

**Mevr. C.A.L.S. (Ineke) Peterse-
Giesen**, secretaris

C.H.J. (Kees) Koersvelt,
penningmeester

H.G.J. (Herman) Heuver,
portefeuille gebouwen en
begraafplaatsen

B.G.A. (Ben) Hemmer,
lid

Vertrouwenspersoon

Gerry Spekkink kan door medewerkers en vrijwilligers vertrouwelijk worden geraadpleegd bij ongewenste omgangsvormen binnen de parochie.

tel.: 06 47153610
e-mail: g.spekkink@12apostelen.nl

Contactgegevens parochie HH. Twaalf Apostelen

Pastoraal team

J.G.M. (Harry) Scheve, pastoor,
Kerkstraat 9, 7256 AR Keijenburg
e-mail: h.scheve@12apostelen.nl
tel.: 06 53214017

C.E.J.M. (Carin) Timmerman,
pastoraal werker
p/a Van Heemstrastraat 4; 7204 GJ Zutphen
e-mail: c.timmerman@12apostelen.nl
tel.: 06 25091377

Diaken A.J.M. (Anton) Bos
tel.: 06 44902208
e-mail: a.bos@12apostelen.nl

Diaken G.G.M. (Günther) Oude Groen
Telefonisch spreekuur voor zieken en ouderen:
dinsdag 18.30-19.30 uur, tel.: 0545 272320
e-mail: g.oudegroen@12apostelen.nl

G.J.A.M. (Gerry) Spekkink-Beunk
parochiemedewerker, tel.: 06 47153610
e-mail: g.spekkink@12apostelen.nl

Secretariaat parochie

**Mieke Degen, Petra Hulman
en Magda van Ommen**

Van Heemstrastraat 4, 7204 GJ Zutphen;
tel.: 0575 711310;
dinsdag t/m vrijdag 9.00-12.00 uur
e-mail: secretariaat@12apostelen.nl

Contactgegevens geloofsgemeenschappen

De contactgegevens van de geloofsgemeenschappen kunt u vinden op de betreffende locatiepagina's vanaf pagina 16.

Aandacht voor

Kerstactiviteiten

In deze rubriek is er dit keer aandacht voor Kerst. Ja, dat is logisch! Elk jaar weer staan de kerstdagen gekleurd in de agenda. En die agenda is heilig, want we doen wat we afspreken en we spreken af wat we gaan doen. Soms zien we wel wat er op ons afkomt, maar toch: naar de kersttijd leven we toe.

Als je zoals u bevoorrecht bent om tijdig de *Onderweg* in te zien, dan kom je inspirerende activiteiten voor de adventsperiode en de kersttijd tegen.

Zo zijn er kerstmarkten in Brummen en Baak met natuurlijk Glühwein, kerstbomen en oliebolletjes. Gaat u liever naar een concert? Voor klassiek of modern: Vorden, Keijenburg, Borculo en Drempt bieden het allemaal! Beleef de kracht van muziek om geestelijk in de kerstsfeer te geraken of je door emoties te laten verrassen. En natuurlijk is gewoon genieten ook prima.

Gaat je interesse uit naar een wandeltocht in kerstsfeer? In Vorden wordt de traditionele Herdertjestocht georganiseerd. En in Joppe is wederom de groteske buitenkerststal met levende have te vinden. Kortom, in de parochie is van alles te zien en van alles te doen. We wensen iedereen veel plezier en veel succes met alle activiteiten.

Aandacht voor de Kerst is aandacht voor elkaar!

H. Martinus - Baak

Wichmondseweg 17, 7223 LH Baak;
pastoriebaak@outlook.com
Opgave gebedsintenties: per mail: pastoriebaak@outlook.com
of bij Bennie Stapelbroek: tel. 0575 491060;
mail bennie.stapelbroek@gmail.com. Voor overige zaken: Ans
Berendsen: tel. 0575 441920; mail ans-arthur@hotmail.com
Rekeningnr.: NL96RABO0304501697
Redactie: pastoriebaak@outlook.com

Locatieraad/pastoraatgroep Berna Lamers, 441244;
berna.lamers@gmail.com; Arnold Wolbrink, 441206;
Petra Weel, 06 12536049

PCI: email: baak@pci12apostelen.nl

Vieringen in Baak

De vieringen in Baak worden vanaf 21 november gehouden in de sacristie van de kerk. De nieuwe eigenaar wil daar nog wel wat verbeteringen aanbrengen, die zullen dan nog niet allemaal gereed zijn, echter we zullen een verwarmde ruimte hebben waar we goed kunnen zitten en waar we ook na afloop kunnen napraten met koffie en thee met iets lekkers zoals u gewend bent. U bent van harte welkom! Op dinsdag 21 november is er om 19.00 uur een woord- en communieviering met pastoraal werker Carin Timmerman als voorganger. Op dinsdag 19 december is er om 19.00 uur een eucharistieviering met pastoor Harry Scheve als voorganger.

Op dinsdag 26 december, tweede kerstdag, is er om 10.00 uur een woord- en communieviering met pastoraal werker Carin Timmerman als voorganger. Op dinsdag 16 januari is er om 19.00 uur een woord- en communieviering met parochiemedewerker Gerry Spekkink als voorganger.

Adventsactie 2023

Tijdens de vieringen van 19 december en 26 december zal de 2e collecte bestemd zijn voor de Adventsactie 2023, Onderwijs voor kinderen in baksteenfabrieken in India. Op pagina 4 kunt u daar meer over lezen.

Bedanken vrijwilligers

Carolien Joling

Carolien Joling is jarenlang een trouwe vrijwilligster geweest van onze geloofsgemeenschap, "vanaf het overlijden van mevrouw Huis

in 't Veld", zat ze in de avondwakegroep, dat zou dan vanaf het jaar 2000 zijn. Daarvoor was ze al lid van het jongerenkoor, zorgde ze voor de kindernevendiensten en jongeren vieringen. De laatste jaren kennen we Carolien vooral als aanspreekpersoon voor de woord- en communievieringengroep, de avondwakegroep met als jaarlijks hoogtepunt altijd de Allerzielen vieringen. Deze vieringen worden altijd keurig verzorgd en zeer gewaardeerd door de gemeenschap. De opkomst was soms zelfs hoger dan tijdens een viering met kerstmis.

Carolien heeft aangegeven te stoppen als vrijwilliger nu de kerk verkocht is met alle activiteiten op de Allerzielenviering na. Wij zullen haar missen maar kunnen niet anders zeggen dat we heel erg dankbaar zijn voor alle geweldige inzet die zij voor de kerk gedaan heeft.

Misdienaar Marjolein Janssen

Marjolein is in 2006, na haar Eerste Heilige Communie misdienaar geworden. Ze weet nog goed hoe ze dat aan pastoor Jacobs heeft gevraagd of ze misdienaar

mocht worden. Voor Marjolein was het een vanzelfsprekende stap om misdienaar te worden, in haar gezinssituatie thuis was je betrokken bij de kerk. Op deze manier kon zij haar steentje bijdragen. Zij vond het altijd een kleine moeite, groot gebaar. Je doet iets voor de gemeenschap.

Nu de kerk verkocht is vond ze het een mooi moment om het af te sluiten. Marjolein bedankt voor alle jaren trouwe inzet, heel fijn dat je dit voor de geloofsgemeenschap gedaan hebt.

Misdienaar Peter Schooltink

Peter heeft altijd een warm hart gehad voor de geloofsgemeenschap van Baak. In de beginjaren was er een vaste pastoor, dat vond hij fijner, het

was vertrouwder, je wist wat je aan elkaar had. De laatste jaren had je wisselende voorgangers, dat vraagt iets meer van je improvisatie vermogen, maar dat ging de rustige Peter heel goed af. Wanneer we terugblikken op het verleden dan vindt hij het uitreiken van de hosties op het orgelkoor wel een gedenkwaardige actie. Met toeg aan die trap op naar boven, het ging altijd goed. Peter is na zijn Eerste Heilige Communie op 19 april 1998 begonnen als misdienaar. Hij heeft de laatste eucharistieviering in de kerk op 18 juni 2023 voor het laatst gediend, dat is 25 jaar misdienaar! Hoe mooi is dat, hij heeft een jubileum gehaald. Peter proficiat. Het pastoraal team heeft aangegeven dat er tijdens de eucharistievieringen in kleiner verband geen misdienaar meer verwacht wordt. Het is ook erg belastend als er maar één misdienaar meer over is, daarom hebben we ervoor gekozen om zonder misdienaar verder te gaan. Peter bedankt voor je geweldige inzet, 25 jaren trouwe dienst!

Gebedsintenties

19/12: Jan en Will Schutte-Bosman, Jan Hoppenreijns, Annie van Dulmen-van Leussen, Everdien Schut, Jos en Bets Hermesen-Goris, Ouders Hebben-Smit.

26/12: Jan Hoppenreijns, Annie van Dulmen-van Leussen, Jgt. G.J. Mentink, Antoon en Johan Janssen, Jos en Bets Hermesen-Goris.

16/1: Jan Hoppenreijns, Annie van Dulmen-van Leussen, Everdien Schut, Jos en Bets Hermesen-Goris, Ouders Hebben-Smit.

Kerstfair

Dit jaar wordt de kerstmarkt gehouden onder de naam kerstfair op zondag 17 december van 11.00 uur tot 16.00 uur. Tot onze verrassing kan dit weer in het voorste gedeelte van de kerk. De nieuwe eigenaar heeft hiervoor zijn toestemming gegeven. We zijn volop in overleg en willen er weer een mooie dag van maken. Namens de organisatie, Gonny, Thijske en Trees.

Vervolg Baak**Blik op de toekomst**

Velen van u zullen reeds gelezen hebben wat de plannen van de nieuwe eigenaar zijn. De nadruk zal komen te liggen op klassieke (orgel)concerten. Maar daarnaast is het mogelijk om de kerk voor een dag te huren. Dat betekent dat we in de kerk een afscheidsbijeenkomst van een overledene kunnen houden. Daarvoor hebben we een aantal attributen veiliggesteld. De grote kledingkast die achter in de kerk stond is verplaatst naar de kerkhofkapel. De rouwtogen zijn in

die kast in de kerkhofkapel opgeborgen. Mocht u in de toekomst een uitvaart vanuit de kerk wensen dan zijn de mogelijkheden ruimer dan voorheen. De kerk is geen heilige grond meer. Het kan dus een afscheidsbijeenkomst zijn maar er kan ook een Katholieke uitvaart plaatsvinden. Dit is dan wel altijd een gebedsdienst waar de vrijwilliger voorgangers van onze parochie HH. Twaalf Apostelen in voor kunnen gaan en aan het einde van de viering kan een absoute (een ritueel waarbij de voorganger de kist met wijwater besprenkelt en bewierookt, onder het

uitspreken van begeleidende gebeden) een laatste eerbetoon aan het lichaam van de overledene plaatsvinden. Daarnaast is het mogelijk om de kerk te huren voor een huwelijk, dat zal dan geen kerkelijk huwelijk worden, maar de ambtenaar van de burgerlijke stand mag wel een huwelijk voltrekken in de kerk. Ofwel door het onttrekken aan de goddelijke eredienst zijn er voor mensen die de kerk wel een mooi gebouw vinden in de toekomst mogelijkheden. Vanaf wanneer de kerk te huur is zullen we u zo spoedig mogelijk laten weten, denk aan het voorjaar van 2024.

Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming - Borculo

Steenstraat 26, 7271 BP Borculo; 0545-271383;
info@parochie-borculo.nl;
Secretariaat: woensdag 10.00-11.30 uur.
Rekeningnummers:
NL35RABO0309119510 (algemeen);
NLO3RABO0309105439 (kerkbijdragen);

Contactpersoon Annette Franck, 473360.

PCI: email: borculo@pci12apostelen.nl

Dat betekent dat er dan ruim tachtig zangers en zangeressen de muzikale boodschap van Kerstmis willen brengen met liederen van over de hele wereld. Het bekende Transeamus zal door de gezamenlijk uitvoering door deze drie koren nog majestueuzer klinken. Aan het einde van dit concert zal elk koor haar eigen interpretatie geven van het meest bekende, en ontroerende kerstlied ter wereld: Stille nacht, heilige nacht. Het concert zal er niet alleen zijn voor de koren, maar er is ook ruime aandacht voor het gezamenlijk zingen door koren en aanwezigen van een aantal bekende kerstliederen, waarbij het Ere zij God altijd indrukwekkend is als dat samen gezongen wordt. Om zoveel zangers een plaats te kunnen geven is gekozen om dit kerstconcert in het Muziekcentrum aan de Haarloseweg in Borculo te organiseren, waarbij de hal in een sfeervolle kerstomgeving is aangepast. Voor de aanvang zullen blazers u verwelkomen met de typische geluiden van de midwinterhoorn, die alleen gebruikt wordt in de periode van de eerste adventszondag tot aan Driekoningen. Na afloop kunt u nagenieten met een glas glühwein, bij de warmte van diverse vuurkorven. De aanvangstijd is om 15.00 uur en de toegang is gratis. Wel wordt een vrije gift na afloop op prijs gesteld.

Algemene informatie

- Het secretariaat in het KJ-gebouw is elke woensdagochtend geopend van 10.00 tot 11.30 uur. U kunt altijd even binnenlopen voor een kop koffie, vragen, een praatje of om een gebedsintentie aan te vragen.
- De kerk is op de woensdag van 10.00 tot 11.30 uur geopend voor het opsteken van een kaarsje of voor een moment van stilte.
- Elke tweede donderdagavond in de maand is er om 19.00 uur een viering met een voorganger vanuit het pastoraal team.
- Elk laatste weekend in de maand is er een viering met de eigen werkgroep.
- Uitvaarten kunnen op elke gewenste dag plaats vinden (m.u.v. zondag).
- Bij het aanvragen van de ziekenzegen, ziekenzalving of melding van overlijden kunt u bellen met 06-10319638
- Voor vragen m.b.t. bezorging 'Onderweg' kunt u contact opnemen met het parochiesecretariaat in Zutphen.

Vieringen

Zaterdag 2 december – Eerste Advent – om 19.00 uur een woord- en communieviering met medewerking van koor Stemmig.

Donderdag 14 december 19.00 uur een woord- en communieviering met pastoraal werker C. Timmerman.

Zondag 24 december om 19.00 uur een woord- en communieviering met Stemmig en het kinderkoor.

Dinsdag 26 december om 10.00 uur een eucharistieviering met pastoor Scheve.

Donderdag 11 januari 2024 om 19.00 uur een eucharistieviering met pastor Baneke.

Dank

We bedanken alle vrijwilligers voor hun inzet voor het afgelopen jaar!

**Kerstconcert/
kerstsamenzang**

Op zaterdag 23 december geven drie koren uit Borculo een kerstconcert. het Borculo's Mannenkoor, samen met het Achterhoeks Gemengd Koor en Koor Stemmig. De koren zullen afwisselend een aantal liederen zingen, maar zullen ook samen kerstliederen ten gehore brengen.

Intenties

Do. 14 december: Familie Pelgrum, Theo en Riek Verheyen, Bram Nieuwveld (jaargedachtenis)

Zo. 24 december en dinsdag 26 december: Familie Geerligs - Ottenschot, Ben Lubbers, Hugo en Martin, Theo Blom, Jan ten Thije.

Do. 11 januari: Theo Blom en Familie Pelgrum.

H. Andreas - Brummen

Andreashuis

Tuinstraat 63 A, 6971 BH Brummen, tel. 0575-561403
rkandreasparochie1900@kpnmail.nl
Secretariaat: woensdag: 09.00 - 12.00 uur
Rekeningnr.: NL40RABO0311000541
Redactie: liaschafer@hetnet.nl

Locatieraad

Laurens Mul, penningmeester, 775404
Johan Waanders, gebouwen, 562615

PCI: email: brummen@pci12apostelen.nl

Andreashuis

U bent van harte welkom bij de vieringen en ontmoetingen op woensdagmorgen vanaf 9.30 uur. Twee keer per maand is er een viering en op de woensdagochtenden dat er geen viering is, laten we aan het koffie drinken een gebed en de lezingen van die dag voorafgaan. Ook is het secretariaat elke woensdag van 9.00 uur tot 12.00 uur open en telefonisch bereikbaar. Altijd bereikbaar via de mail: rkandreasparochie1900@kpnmail.nl

Vieringen

Zie voor de woensdagmorgen vieringen, bijeenkomsten en de weekendvieringen: het vieringenschema. De weekendvieringen zijn ook nog steeds te volgen via internet: www.12apostelen.nl. Klikken op het groene blok: "Vieringen" en vervolgens op het icoontje "wereldbol met koptelefoon". Kies voor "Kerkdienst gemist Zutphen". Op zondagmorgen 10.00 uur kunt u direct meekijken door op de > toets in het midden van de cirkel in de afbeelding te drukken. Voor het bekijken van oudere opnames, klikt u in de kalender bij de gewenste datum.

Agenda

Zaterdagmiddag 25 november 2023 organiseert de Andreascommissie een gezellige Kerstmarkt in en rondom het Andreashuis, Tuinstraat 63A in Brummen.

Intenties

06-12: Mientje Brouwer, Marietje Smeenk-Besselink, Willemien Willemsen, Bernadet Holleboom, Mariet Winckels-Geutjes, Gerard Dekkers, Annie Sloot-Uiterweerd, Truus van der Waard-Kersten, Overleden Ouders Span-Gudden, Hanny Peters- Bakker, Lien Reukers-Snelder

20-12: Overleden fam. Brouwer-de Bruin, Jo van de Beld, Trees Broekhof-Saals, Trees Ottink-te Loeke, Piet Willemsens, Leida Uiterweerd-Sloot, Hanny Peters- Bakker,

26-12: Overleden Ouders Wilbrink-Peters, Overleden ouders Broekhof-Rempt, Willemien Willemsen, Mientje Brouwer, Marietje Smeenk-Besselink, Mariet winckels,

03-01: Willemien Willemsen, Mientje Brouwer, Marietje Smeenk-Besselink, Mariet Winckels-Geutjes, Gerard Dekkers, Annie Sloot-Uiterweerd, Truus van de Waard-Kersten, Henk Peters, Hanny Peters-Bakker

17-01: Overleden fam. Brouwer-de Bruin, Overleden ouders Sloot-Uiterweerd, Jo van de beld, Trees Ottink-te Loeke, Piet Willemsens, Leida Uiterweerd-Sloot, Lien Reukers-Snelder

Kerkhaan terug op een katholiek nest

Op 17 oktober 1838 is de katholieke kerk aan de Oude Eerbeekseweg in Brummen door de toenmalige aarts priester van Gelderland, M. Terwindt, ingewijd. Dat betekende dat op 17 oktober jl. de katholieke geloofsgemeenschap in Brummen 185 jaar bestond.

Op de toenmalige waterstaatskerk pronkte fier de kerkhaan. In augustus 1965 werd de kerk gesloopt.

De architect R.Th. Remmen, destijds wonend aan de Cromhoutstraat in Brummen, kwam (hoe?) in het bezit van de kerkhaan.

Afgelopen zomer is de haan teruggekeerd op het katholieke nest.

Terwijl ik dit stukje schrijf moet het nog 17 oktober worden, de dag dat de Brummense katholieke geloofsgemeenschap 185 jaar bestaat. Op het artikel uit de vorige Wegwijzer heb ik geen reacties mogen ontvangen hoe de kerkhaan tijdens de sloop van de oude Waterstaatskerk in 1965 bij architect R.Th. Remmen terecht is gekomen.

Afgelopen zomer is de haan de Cromhoutstraat overgestoken en heeft bij ons een tijdelijk onderkomen gevonden. Ideeën voor een mooie nieuwe bestemming van de haan hoor ik graag.

Bericht van het kerkkoor

Het Emmanuelkoor heeft in oktober de rozenkransmaand mooie Marialiederen gezongen zoals Het Weesgegroet van Schubert en U rozenkrans bemin ik. In november viert het koor haar jubileum en in de viering op Christus Koning 26 november zal het koor o.a. een gebed van Bortnianski en Ave Verum van Mozart zingen.

Op eerste kerstdag in december zingen we bekende kerstliederen en ook op oudjaar op 31 december.

Zingt u met ons mee in deze vieringen in de St. Jan te Zutphen?

*Met vriendelijke groet
Cisca van Middelkoop.*

Kerstmarkt

Op zaterdagmiddag 25 november 2023 organiseert de Andreascommissie een gezellige Kerstmarkt in en rondom het Andreashuis Tuinstraat 63A in Brummen. Naast kerstdecoratie zullen ook de beroemde Andreas-oliebollen en glühwein worden verkocht. Ook een kopje koffie of thee zal niet ontbreken. Kortom het wordt een gezellige markt waar ook tijd is voor een praatje. Tenslotte kunt u ook al uw kerstboom kopen.

De Andreascommissie

H. Willibrord - Drempt

Zomerweg 19, 6996 DD Drempt.
 Secretariaat: Hoefkensestraat 12, 6996 DS Drempt
 locatieraaddrempt@gmail.com, 0313 479294
 Opgave gebedsintenties:
 rk.drempt.gebedsintentie@gmail.com
 Rekeningnr.: NL25RABO0304500259
 Redactie: redactie.willibrord.drempt@gmail.com

Locatieraad /pastoraatgroep

Ingrid Stortelder-Spigt, 0313 479294
 Henrie Bremer, secretaris
 Fons Janssen, penningmeester
 Peter Hammink

PCI: email: drempt@pci12apostelen.nl

Viering Kerstmis

Rond Kerst zoekt men elkaar op in de kerk en merk je verbondenheid door samen te vieren. In Drempt is er dit jaar op eerste kerstdag, maandag 25 december om 10.00 uur, een woord- en communieviering waarin diaken Oude Groen voorgaat. Het Willibrordkoor zal de viering muzikaal omlijsten. U bent van harte welkom!

Familieberichten

Overleden

29 september is overleden **Greet Snelder-Rosendaal** in de leeftijd van 79 jaar. Velen herinneren Greet als de vrouw waar je terecht kon voor materialen en advies bij verven en behangen in hun winkel van het schildersbedrijf Snelder aan de Zomerweg.

23 oktober is overleden **Geert Pelgrom** in de leeftijd van 88 jaar. Na een lang en werkzaam leven op zijn boerderij en melktransport aan de Roomstraat bracht hij zijn laatste jaren door in Doetinchem en aansluitend in Hummelo.

Op 25 oktober is overleden **Betsie Sonneveld-Venneman** in de leeftijd van 92 jaar. Betsie die samen met Jan in de regio bekend zijn geworden met hun Sonneveld fietsenwinkel. Op hun verzoek is in de Willibrordkerk afscheid van Betsie genomen.

Wij wensen alle nabestaanden sterkte bij dit verlies.

Kopij

Sluitingsdatum kopij: 15 december 2023
 redactie.willibrord.drempt@gmail.com

Adventsactie 2023

Het thema van de Adventsactie 2023 is "Alle kinderen mogen kind zijn". Ik zou liever zeggen "Alle kinderen moeten kind mogen zijn". Dit gezien alle ellende die we helaas dagelijks op de televisie zien waarbij je je afvraagt "komt het nog ooit goed met de wereld". Het thema van deze Adventsactie is kinderarbeid. Wereldwijd werken 160 miljoen kinderen als 'kinderarbeider'. Vaak onder gevaarlijke en ongezonde omstandigheden. Ikzelf ben ook opgegroeid zonder waterleiding en elektriciteit. Je moest als kind overal meehelpen. Bijvoorbeeld water pompen voor de koeien, huishoudelijke klusjes en werken op het land. We kregen gelukkig wel genoeg te eten en we gingen naar school. Dit soort werk valt niet onder kinderarbeid. Maar de kinderen in India, waar de actie voor bestemd is, moeten vanaf hele jonge leeftijd meewerken in de steenfabriek. Het is ongezond en zwaar werk. Het is nodig omdat hun ouders te weinig verdienen om hun gezin te onderhouden. Het plan is om bij de fabrieken crèches en een scholen te bouwen zodat de kinderen wel scholing krijgen, gezond eten en goede zorg. Hopelijk kunnen wij daar een steentje aan bijdragen.

Op zondag 10 december wordt er gecollecteerd voor dit doel. De melkbus voor de Adventsactie staat zoals

gebruikelijk tot en met Kerstmis achter in de kerk.

Bij voorbaat hartelijk dank.

Martha Bremer, namens MOV-Drempt

Kerstconcert Feeling

Op kerstavond, zondag 24 december om 20.00 uur, geeft Feeling een kerstconcert in onze H. Willibrordkerk. Tijdens het concert zullen eigentijdse kerstliederen in het Nederlands en Engels ten gehore worden gebracht.

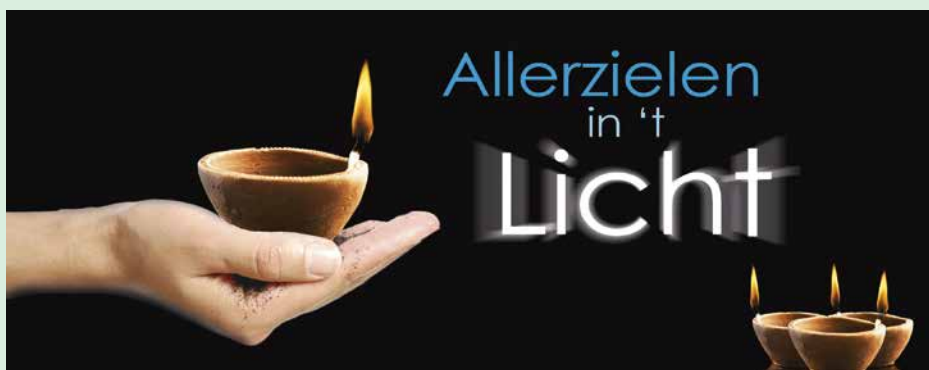
H. Willibrord - Hengelo

Spalstraat 38; 7255 AD Hengelo (Gld.); 0575-461275;
info@willibrordhengelo.nl; www.willibrordhengelo.nl
secretariaat: vrijdag 11.00 - 12.00 uur.
Rekeningnr.: NL12RABO0121301346
NL82RABO0119538857 (kerkbijdragen);
Redactie: henk@roes-po-advies.nl

Locatieraad/pastoraatgroep

Henk Roes, secr. 461061; Theo Keurentjes, 464247;
Gerald Veldscholten, 463482; Marian Zaarbelink,
Jenny Veldscholten, Jan Calver, Monique Kuipers,
Marieke Kraassenberg.

PCI: email: hengelo@pci12apostelen.nl

Lichtje van gemis

Het is herfst. Van oudsher een tijd om stil te staan bij verdriet en gemis van wie er niet meer is. De kerken van Hengelo Gld. wilden ruimte geven voor even een moment van herinnering aan iemand die je mist doordat hij of zij is overleden. Dit gebeurt door herinneringsdiensten in de kerk zelf, maar de kerken wilden ook op andere plekken dan in de kerkruimte zelf ruimte bieden voor verdriet en gemis te delen. Daarom stond er vrijdagavond 3 november tussen 18:00 uur en 20:00 uur een bakfiets met waxinelichtjes bij de Albert Heijn op het plein. Bij deze bakfiets konden voorbijgangers een lichtje van gemis aansteken.

Vorig jaar maakten heel wat mensen, jong en oud, daar gebruik van. In stilte werd een kaarsje aangestoken, of de naam van iemand werd genoemd. Een moment van stilstaan bij wie je mist waardoor diegene weer even dicht bij je was. Veel mensen maakten gebruik hiervan.

Inspiratie en Ontmoeting komende seizoen

13 december: bloemschikken Advents / Kerststuk

Onder leiding van Gerda Groot Roessink maken we een Adventsbloemstuk. Graag een snoeischaar meebrengen. Plaats: Kerkstraat 15

Aanvang: 19.00 uur

Kosten: €7,50

Opgave verplicht; er zijn 20 plaatsen beschikbaar.

18 januari: bezoek aan het Catharijneconvent in Utrecht

Op 18 januari gaan we een bezoek brengen aan dit kerkmuseum. Er is dan een tentoonstelling 'Fashion for God'. "Maak je op voor een ongekennde ervaring vol weelderige modestoffen, oogverblindend borduurwerk en luxueuze high fashion uit de renaissance en de barok. Dwaal door balzalen vol rijkversierde mantels en overdadig gebloemde baljurken. Exclusief gemaakt én hergebruikt om te stralen op het altaar in de periode van de Nederlandse schuilkerken." Maar uiteraard nemen we de hele dag de tijd voor dit prachtige museum

14 februari: Sobere maaltijd

Op de start van de veertigdagentijd houden we een sobere maaltijd. Het gaat om een eenvoudige maaltijdsoep met brood en koffie, thee of melk.

De bijeenkomst heeft een bezinnend karakter vanwege de veertigdagentijd, die een tijd van inkeer is. Wij zullen enkele liederen zingen en luisteren naar een woorden, dat van betekenis kunnen zijn voor ons leven.

De sobere maaltijd staat ook in het teken van solidariteit met de minderbedeelden. Aan deelname aan de maaltijd zijn geen kosten verbonden; een vrije gift zal voor een goed doel bestemd zijn.

Plaats: Kerkstraat 15

Tijd: 18.00 uur tot 19.15 uur

Maart: de film Druk

Er bestaat een theorie dat een bescheiden hoeveelheid alcohol in ons bloed geestverruimend werkt, onze problemen vermindert en de creativiteit verhoogt. Gesteund door deze theorie, beginnen Martin en zijn drie middelbare school collega's aan een experiment waarbij ze de hele dag een constant en weloverwogen alcoholpromillage in hun systeem handhaven. De eerste resultaten zijn zeer positief, de uitgebluste leraren komen weer tot leven en zelfs de resultaten van hun klassen verbeteren. Terwijl de glazen in een rap tempo achterover worden geslagen, is het voor sommigen steeds moeilijker om controle over de situatie te behouden en blijkt het experiment grotere gevolgen met zich mee te brengen dan verwacht. Na afloop nemen we de tijd om met elkaar in gesprek te gaan en ervaringen te delen. Plaats: nader te bepalen

Tijd: ?

18 april: Bezoek aan het Kervel; tweede kans

Vorig jaar was deze activiteit erg succesvol. Er staan nog mensen op de wachtlijst. Daarom organiseren we nogmaals deze excursie! Het Kervel is een van de landgoederen die te vinden zijn rond Hengelo. De heer De Groot, nu eigenaar van het landgoed, geeft een rondleiding. Willy Hermans zal iets vertellen over het landgoed in de Tweede Wereldoorlog.

Plaats: Het Kervel

Aanvang: 19.30 uur

Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming Joppe

Joppelaan 71 a, 7215 AD Joppe; 0575-494221;
rkkerkjoppe@hetnet.nl; www.rkkerkjoppe.nl
Secretariaat: maandag en donderdag 9.30-11.30 uur.
Rekeningnr.: NL82RABO0322303001;
Redactie: willie.lenselink@planet.nl

Locatieraad Elsje August de Meijer, vz. 0575-431401;
Marijke Heeren, secr. 0570-542000; Jan Roes, pm.
0575-490711; Ton Demmers, geb. 0575-491212.

Pastoraatgroep Bertus Haarman, 0573-432407; Clemens
Tenholter, 0575-492392; Germaine Wijnands, 06-53227452,
Anne Wijffels, 0575-490752; Lenneke Groenevelt, 0575-846657.

PCI: email: joppe@pci12apostelen.nl

Familieberichten

Overleden

In de Heer overleden **Paulus Hendrikus Adrianus Seebus**, op de leeftijd van 92 jaar; weduwnaar van Anna Margaretha Seebus-Oeverhaus.

Kerst- en nieuwjaarswens

Vandaag, 30 oktober, zijn de Intratuin en lifestyle-winkels al in kerstfeer gehuld. Sinterklaas is onderweg, Kerstmis is nog acht weken te gaan en bij het verschijnen van deze editie maken we ons op voor de Advent. Een vurig gekoesterde wens op rust en vrede in de wereld lijkt ook dit jaar heel ver weg. Steeds meer hoor je dat het kijken van nieuws en actualiteiten wordt gemeden om niet weer met alle oorlogsellende te worden geconfronteerd. Willem Achtereekte wees ons afgelopen zondag in zijn overweging de weg. De weg van Jezus die niet ver is maar dichtbij door te beginnen bij onszelf. In vrede leven met wie je bent en dan de naaste lief te hebben als jezelf. Die vrede wens ik u namens de locatieraad en de pastoraatgroep toe. Zalig Kerstmis en voor 2024 geluk en gezondheid.

Buitenkerststal Joppe

De kerststal wordt ruim een halve eeuw (met twee keer een onderbreking vanwege de corona) naast het kerkgebouw in het bosrijke Joppe gebouwd. Voor veel inwoners van Joppe en omgeving is deze niet meer weg te denken en een mooie traditie als onderdeel van de kerstviering. Vier zaterdagen voor de kerst wordt er door 10 tot 15 vrijwilligers gebouwd aan de stal, gemaakt van een palenconstructie en afvalhout (schaaldelen) van een houtzagerij, riet en blad vormen het dak en het geheel wordt aangekleed met rietpollen, mors, zwerfkeien, kerstbomen en vele andere natuurlijke materialen. Een omheining van twee meter hoog gaas

maakt het tijdelijke verblijf van de dieren tot één geheel.

Ook dit jaar hopen de bouwers er weer een mooi onderkomen te maken voor de beeldengroep van Jozef, Maria, het kindje Jezus en de herders. De ezel, een kameel en een aantal schapen houden hen gezelschap. Achtergrondmuziek en een sfeervolle verlichting zorgen vooral in de avonden voor een sprookjesachtig tafereel. Vanaf zaterdag 23 december tot 30 december kan iedereen vanaf 12.00 uur de buitenkerststal in volle glorie komen bezichtigen. Wij wensen U tijdens de feestdagen veel kijkplezier.

De kerststalbouwers

Pater John Auping SJ blijft betrokken

Voor alle schriftlezingen van de eucharistievieringen in onze kerk schrijft pater Auping een inspirerend commentaar. De kopij vindt u op de site en een geprinte versie ligt in de kerk.

Koffie-ochtend 10 januari 2024

Alweer de eerste koffieochtend in het nieuwe jaar.

We hebben dit keer als gastspreker de heer Henri Knol uitgenodigd. Hij studeerde theologie en werkt vanaf 2002 als geestelijk verzorger met mensen met dementie.

Als geestelijk verzorger begeleidt hij in het Odensehuis een kring van mensen met beginnende dementie. Ook verzorgt hij daar een cursus voor mantelzorgers hoe om te gaan met dementie. Centraal in zijn bijdrage staat de omgang met verlies als

gevolg van dementie. Niet alleen de mens met dementie wordt geconfronteerd met verlieservaringen; dit geldt natuurlijk ook voor zijn/haar naasten. We krijgen allemaal steeds meer te maken met een of andere vorm van dementie binnen onze eigen omgeving. Samen gaan we deze ochtend op zoek naar wat ons beweegt zo goed mogelijk te zorgen voor de pijn als gevolg van dementie. Hopelijk brengt het ons ontdekkingen, die echt de moeite waard zijn. Ook deze morgen zal dus zeker weer een heel bijzondere koffie-ochtend worden. Op woensdag 10 januari 2024 om 10 uur bent u allen van harte welkom. Het is wel fijn als we weten op hoeveel mensen we kunnen rekenen en ook als u opgehaald wilt worden graag een telefoontje naar:

Puck Vork: 06-33377632 of Janny Engelsman: 0575-490434

Nieuwjaarsreceptie

Op zondag 21 januari, een week later dan gebruikelijk, hopen we elkaar al het goede te wensen voor de resterende dagen in het dan nog kersverse jaar. Na de woord- en communieviering wordt u van harte uitgenodigd in het Bosrestaurant.

Kindje Wiegen

Er even tussenuit op eerste kerstdag? Wij nodigen u van harte uit om het kerstfeest met uw peuter en/of kleuter op een bijzondere manier te vieren. Op eerste kerstdag vindt in de Rooms-Katholieke kerk in Joppe, Joppelaan 71a, een al oude traditie, het Kindje Wiegen plaats. Deze speciale kerstviering is op eerste kerstdag van 15.00 uur tot ongeveer 15.30 uur voor peuters en kleuters. In deze korte viering wordt het kerstverhaal verteld, kerstliedjes gezongen. En er wordt dan iets geknutseld wat met Kerstmis te maken heeft. (Hier zijn geen kosten aan verbonden.) In de kerk kan men een kaarsje aansteken naast een prachtige kerststal en buiten is zelfs een kerststal met levende dieren te bewonderen. Dus reden genoeg om er even tussen uit te gaan op eerste kerstdag. U bent allen van harte welkom!!

Vervolg Joppe

Familieviering

Op zondag 1 oktober was er een familieviering in onze kerk. Het thema was "Samen sterk". De viering werd voorbereid door de werkgroep en begeleid door het kinderkoor. We waren zeer verheugd dat Theo Morkink ons na een periode van afwezigheid weer kon

begeleiden op het orgel. De viering werd drukbezocht, door zowel kinderen als ouderen. Er was een actieve rol weggelegd voor de kinderen; ze mochten voorlezen, zingen en kijken hoe sterk ze waren! Het is altijd weer een feest om te zien hoe jong en oud genieten van deze prachtige vieringen.

De volgende familieviering is op kerstavond, 24 december, om 18.00 uur. Uiteraard bent u ook dan weer van harte welkom!

H. Johannes de Doper - Keijenborg

Kerkstraat 7, 7256 AR Keijenborg; 0575-461314.
Secretariaat: donderdag 10.30-11.00 uur
Rekeningnr.: NL85RABO0125501102 (algemeen)
NL25RABO0125502958 (gezinsbijdrage Keijenborg)
NL97RABO0374716390 (gezinsbijdrage Zelhem)
Redactie: hannieankersmit@hotmail.com
Gezinsbijdrage/kerkbalans: C. Gerritsen 06-10065324

Locatieraad/pastoraatgroep

Rob Besselink, 462882; Hans Limbeek, 0314-641546,
Dini Compas-Nijenhuis, 06-40594236;
Annie Stapelbroek, 0314-641477

PCI: email: keijenborg@pci12apostelen.nl

Bereikbaarheid Sint Jan de Doper

Het parochiesecretariaat is geopend op donderdagmorgen van 10.30 uur tot 11.00 uur. Telefoon 0575-461314. Voor spoedgevallen bij een overlijden of spoedbediening belt u de parochiewacht. Telefoon 06 10 31 96 38 Contactpersoon voor Zelhem: De heer J. Waalderbos, Zonnebloemstraat 43, 7021 ZA Zelhem, tel. 0314-623809.

Stichting R.K. Begraafplaats Keijenborg

Contactpersoon: Mevr. J. Lamers
tel. 0575 – 464162 email :
begraafplaatskeijenborg@hotmail.com;
website www.begraafplaatskeijenborg.nl
De geldende tarieven kunt u vinden op de website onder 'Tarieven'

Parochiële Caritas Instelling:

Secretariaat: Fons Lamers, Kroezerijweg 8, 7256 KR Keijenborg

Nieuwjaarsreceptie

Op zondag 7 januari 2024 zal na afloop van de viering van 10.00 uur in de kerk de jaarlijkse nieuwjaarsreceptie plaatsvinden. Hiervoor zullen ook alle vrijwilligers uitgenodigd worden. Het zal een informele samenkomst zijn onder genot van een kopje koffie/thee en andere versnaperingen. We zullen een toast uitbrengen op het nieuwe jaar.

Kerkdienst gemist

Alle vieringen, ook vanuit Zutphen, zijn te beluisteren via Kerkdienstgemist (v/h kerkradio): www.12apostelen.nl/ locatie Keijenborg.

Kerstconcert maandagavond 18 december 2023

Het verheugt ons om dit jaar een kerstconcert te organiseren, waarbij medewerking wordt verleend door het Vordens Mannenkoor en het Vocaal

Ensemble (herenchoor) Keijenborg. Het concert begint om 20.00 uur, de kerk is open vanaf 19.30 uur. Entree is gratis. In de pauze kunt een kopje koffie of thee nuttigen (tegen betaling).

Wij proberen u zo alvast in een kerststemming te laten komen. Na afloop is er een vrije gift voor de voorziening in de kosten.

Kerstmarkt

Op zaterdag 9 december zal er van 14.00 uur tot 18.00 uur weer een kerstmarkt gehouden worden. Ook dit jaar zullen er veel kraampjes in de kerk te vinden zijn, terwijl buiten de dorpskerstboom geplaatst zal worden. Binnen zal ook de kerststal te bewonderen zijn.

Oliebollenborrel vrijwilligers

Op zaterdag 30 december staat de jaarlijkse oliebolborrel weer op het programma. Deze zal zijn van 14.00 uur tot 16.30 uur. Net als andere jaren zal het weer een informele bijeenkomst zijn, waarbij onder het genot van een hapje en een drankje wat bijgepraat kan worden. Alle vrijwilligers zijn welkom en zullen ook persoonlijk nog worden uitgenodigd.

Vrijwilligers gezocht

Voor het levend houden van onze kerk is de inzet van vrijwilligers van cruciaal belang. Op allerlei terreinen zoeken we daarom nieuwe vrijwilligers. Dat kan gaan van tuinonderhoud tot bestuurlijk werk. Daarom ligt er in de Mariakapel nu een "Talentenjachtformulier": iedereen die ervoor voelt om iets voor de kerk te doen kan uit een groot aantal mogelijkheden kiezen, dit aangeven op een formulier en deze in een daarvoor bestemde bus deponeren. Mocht u goede ideeën hebben voor de kerk dan kunnen deze ook in de bus worden gedaan.

Pastoraatgroep en locatieraad

Vervolg Keijenborg op pagina 24

Vervolg Keijenburg

Het jaar 2023 is alweer bijna aan het einde. Even een moment van evalueren. Heeft u de toezegging aan de Kerkbalans al gedaan?

Verder doen wij nog even een beroep op u: draag de St. Jan de Doperkerk een warm hart toe in financiële zin. Zonder uw financiële ondersteuning kan onze kerk/RK geloofsgemeenschap Keijenburg/Zelhem niet. Mede dankzij uw geldelijke steun willen wij de kerk in balans brengen en houden. Alleen met een financieel gezonde basis kunnen we blijven zeggen: omzien naar elkaar, geld(t) voor iedereen. Keijenburg op IBAN NL25RABO0125502958 / Zelhem op IBAN NL97RABO0374716390

Uitnodiging Eerste Heilige Communie

Uw kind zit dit jaar in groep vier of vijf van de basisschool en dat betekent dat hij of zij in de gelegenheid wordt gesteld om deel te nemen aan het feest van de Eerste Heilige Communie van de Katholieke Kerk.

Een goed feest heeft een goede voorbereiding nodig. De communicantjes zullen daarom worden voorbereid met behulp van een project. Daarnaast is er voor u, ouders/verzorgers, een ouderavond ter voorbereiding. Op deze ouderavond wordt u geïnformeerd over de gang van zaken en hopen we samen in gesprek te komen over wat het voor u en jullie kind betekent om mee te doen met de Heilige Communie en deel uit te maken van de Katholieke Kerk. De voorbereiding van de communicantjes gebeurt in samenwerking met de

geloofsgemeenschappen Baak, Drempt, Hengelo, Olburgen, Steenderen en Vierakker.

Het feest van de Eerste Heilige Communie zal plaatsvinden in de geloofsgemeenschap Keijenburg. In 2024 is de Eerste Heilige Communie gepland op zondag 26 mei 2024 om 10.00 uur in de kerk van Keijenburg.

Opgave van uw kind voor de voorbereiding of eventuele vragen graag bij het parochiesecretariaat secretariaat@12apostelen.nl of bij Sylvia Jaaltink sylvia.j67@hotmail.com / 06 2525 4775.

Opgave vóór 15 januari 2024.

Werkgroep Eerste Heilige Communie Keijenburg, Kitty Beulink, Carmen Wullink en Sylvia Jaaltink

H. Joseph - Lochem

Nieuweweg 18, 7241 ET Lochem; 0573-251457, rkkerklochem@hetnet.nl

Secretariaat: dinsdag en donderdag 8.45-11.45 uur.

Rekeningnr.: NL94RABO0336626193 (algemeen en intenties).

Rekeningnr.: NL72 RABO 0180 7992 90 (kerkbalans).

Redactie: rkkerklochem@hetnet.nl

Locatieraad Anton Schilderink, vz., 0573-251115; Paul Wuts, pm., 0573-460149; Ben Hemmer, secr., 0573-257791.

Pastoraatgroep Thea van Huijstee, 0573-258442.

PCI: email: lochem@pci12apostelen.nl

Het Kaarsen Atelier

Hoi! Ik ben Babs, de trotse eigenaar van 'Het Kaarsen Atelier'. In mijn vrije tijd ben ik graag creatief bezig en maak dan met veel plezier en passie kaarsen en kleine kandelaren. De verschillende

soorten kaarsen in allerlei kleuren en maten hebben alle één overeenkomst: ze zijn op een duurzame manier gemaakt. Ik gebruik namelijk alleen kaarsrestjes en kaarsen die ik vind in de kringloopwinkel. Zo maak ik dus van iets ouds weer iets nieuws! Onlangs heb ik een aantal mooie, grote witte kaarsrestanten uit de St. Josephkerk in Lochem mogen ontvangen. Daar ben ik enorm blij mee en heb ze gelijk gebruikt voor een aantal kaarsen met een kersthema.

Ben je nieuwsgierig geworden naar deze en de andere kaarsen die ik maak? Neem dan vooral een kijkje op mijn Instagram: @het.kaarsenatelier.

Oecumenische vieringen

In de actieve werkgroep die zich bezighoudt met de oecumenische vieringen, zitten naast vrijwilligers

van onze eigen geloofsgemeenschap afgevaardigden van de Protestantse Gemeente Lochem, de Remonstrantse Kerk Lochem-Zutphen, en van de moskeeën Selimiyeh en Tawba. Van de vijf oecumenische vieringen per jaar worden er twee ('s zomers) in de St. Gudulakerk en twee (najaar en winter) in de St. Josephkerk gehouden. Daarnaast is er 's zomers een oecumenische viering in het Openluchttheater. Verder is er telkens in de Vredesweek een interreligieuze viering in de St. Gudulakerk.

In de werkgroep wordt goed samengewerkt met respect voor elkaars eigenheid en standpunten. Eenheid in verscheidenheid geeft de mogelijkheid om met elkaar in gesprek te blijven.

Op zondag 22 oktober was er een prachtige viering waarin Paul Wansink, de nieuwe predikant van de Protestantse Gemeente Lochem, voor het eerst voorging in een oecumenische viering in Lochem. Het thema van de viering was 'Grensoverschrijdend'. Paul Wansink gaf volop blijk van zijn oecumenische inslag onder andere met een kruisteken bij de opening en bij de wegzending en zegen. Ook in de overweging, die inging op de brief aan Titus aangaande de omgang/relaties tussen mensen en de onderdrukking van mensen/slaven, en de keuze van de liederen (het Ave Maria werd gezongen) kwam zijn oecumenische instelling volop tot uiting. Zijn oecumenische instelling heeft dominee Wansink opgedaan in De Bilt

Vervolg Lochem op pagina 25

en in zijn geboortestad Utrecht, waar hij kennismaakte met wijlen pastoor Gerard Oostvogel van de parochie HH. Michael en Laurens in De Bilt. Pater Oostvogel OP ging in 1998 voor in de oecumenische viering bij het huwelijk van prins Maurits van Oranje-Nassau en Marilène van den Broek in de Grote Kerk in Apeldoorn waarover destijds veel commotie was.

Lochem-overleg

Op 20 september heeft in de parochiezaal overleg plaatsgevonden met afgevaardigden uit de locatieraden en pastoraatgroepen en met andere betrokkenen uit de locaties Borculo, Ruurlo, Vorden en Joppe. In het overleg is veel gesproken en geluisterd. Elke

geloofsgemeenschap gaf een korte uiteenzetting van de stand van zaken en hoe de parochianen het proces van kerksluiting ervaren. Er is nog steeds onrust over de kerksluitingen. Het communiceren van het parochiebestuur en het pastoraal team wordt als zeer matig ervaren. Ondanks alles hebben ook wij de verantwoordelijkheid om samen het katholieke geloof in de regio gestalte te geven. Velen doen dat al op hun eigen manier, maar dat moet nog meer body krijgen. Dit roept de vraag op hoe we elkaar kunnen helpen om hieraan samen verdere gestalte te geven. Voorstellen voor samenwerking werden gedaan ten aanzien van de uitwisseling van koren, van eigen voorgangers en lectoren (inclusief bij uitvaarten). Ook de

samenwerking van werkgroepen en de bundeling van krachten bij activiteiten die lokaal overstijgend zijn, kwamen aan de orde. Tot slot was er een voorstel voor het aanmaken van een app-groep om elkaar sneller te informeren. Alle voorstellen worden voor een reactie teruggekoppeld naar de locaties.

Meer nieuws uit Lochem vindt u op www.12apostelen.nl onder Geloofsgemeenschappen, Lochem en in de nieuwsbrief. Aanmelden voor de nieuwsbrief via nieuwsbrief.rkkerklochem@kpnmail.nl

*Wij wensen alle parochianen
een Zalig Kerstmis en een
gezond en gelukkig 2024*

H. Willibrord - Olburgen

Olburgseweg 4; 7225 NB Olburgen, 0575-451454,
bgg 0575-452815.
Rekeningnr.: NL42RABO0148900313
Redactie: redactie@12apostelen.nl
E-mail: t.lebbink2@gmail.com

Locatieraad/pastoraatgroep

Jan den Hartog, voorzitter, 452815
Alex Gerritsen 450950

Parochieadministratie/begraafplaatsbeheerder

Thea Lebbink, 451454; t.lebbink2@gmail.com

PCI: email: olburgen@pci12apostelen.nl

Aankondiging

Op 5 november jl. was de laatste eucharistieviering en is de H. Willibrordkerk onttrokken aan de goddelijke eredienst. In de volgende *Onderweg* kunt u hiervan een uitgebreid verslag verwachten.

H. Willibrord - Ruurlo

Groenloseweg 3; 7261 AM Ruurlo; 0573-451456;
info@willibrordkerkruurlo.nl
Rekeningnr.: NL67RABO0356750396 of
NL86INGB0002465958 (kerkbijdrage).
Redactie: w.bremer01@gmail.com
Opgave gebedsintenties bij Anny Strijker; 452652;
anny@strijkerweb.nl

Locatieraad/pastoraatgroep

Willy Bremer, secr. 06 15297947; Theo te Brake, pm., 453511;
Harry Kasteel, 452492; Anny Strijker, 452652;
Jos Rouwhorst, 453251, Jan Vreman, 06 22571139.

PCI: email: ruurlo@pci12apostelen.nl

De hoorzitting zal gehouden worden op:

zaterdag 25 november 2023 om 14.00 uur
in de H. Willibrordkerk in Ruurlo

Wij nodigen u uit om bij de hoorzitting
aanwezig te zijn.

*Met vriendelijk groet,
Parochie HH. Twaalf Apostelen
Pastoor J.G.M. Scheve
Geloofsgemeenschap H. Willibrord,
Ruurlo
Locatieraad en pastoraatsgroep*

Familiebericht

Overleden

Op 7 oktober is mevrouw **Catharina Cornelia Huitema-Bruin** op 81-jarige leeftijd overleden.

Uitnodiging Hoorzitting

Beste parochianen,

In het kerkrechtelijk proces van de kerksluitingen dienen er meerdere stappen gezet te worden.

De eerste stap in Ruurlo was een bijeenkomst op 22 februari 2022 in de H. Willibrordkerk in Ruurlo.

Het parochiebestuur en pastoraal team hebben toen met de locatieraad en pastoraatgroep gesproken over het besluit om de H. Willibrordkerk aan de eredienst te onttrekken en hoe in de toekomst 'Lokaal geloven' in Ruurlo vormgegeven kan worden.

Op 23 augustus 2022 was er een informatiebijeenkomst voor alle parochianen in Ontmoetingsruimte 'Hemminkhof' in Ruurlo. Aanwezigen werden geïnformeerd over het proces van

de kerksluiting en de te nemen stappen om een vitale geloofsgemeenschap te blijven.

Samen met de locatieraad en de pastoraatgroep gaan het parochiebestuur en het pastoraal team op zoek naar een ruimte waar de plannen voor 'Lokaal geloven' kunnen worden voortgezet, wanneer de kerk aan de eredienst onttrokken is en verkocht wordt. Want als geloofsgemeenschap blijft u verbonden aan de parochie HH. Twaalf Apostelen. Het pastoraal team en parochiebestuur blijven zich voor u - parochianen - inzetten.

We hebben besloten om een volgende belangrijke stap in het vervolgtraject te zetten, mede omdat het parochiebestuur in gesprek is met een eventuele koper voor de kerk. We hebben een hoorzitting gepland. Een hoorzitting is een belangrijke stap in de kerkrechtelijk vereiste procedure. Tijdens de hoorzitting hebben parochianen de mogelijkheid om officieel bezwaar te maken tegen het onttrekken van de kerk aan de goddelijke eredienst in de toekomst.

De hoorzitting zal gehouden worden op:

**Zaterdag 25 november 2023
om 14.00 uur
in de H. Willibrordkerk
in Ruurlo**

Wij nodigen u uit om bij de hoorzitting aanwezig te zijn.

H. Willibrord - Steenderen

Bronkhorsterweg 2F, 7221 AC Steenderen
 Secretariaat: Azaleastraat 14, 7221 AZ Steenderen
 Tel.: 0575 452101; b.g.g. 06 16066571
 email: mariaschut@kpnmail.nl
 Rekeningnr.: NL28RABO0148991939
 Redactie: mariaschotman@gmail.com

Locatieraad Trudi van der Weijden, vz.; Trees Huis in 't Veld, pm.; Nel Verheul, secr., 472144, familie.verheul@kpnmail.nl; Willie Geurts, geb.

Pastoraatgroep Marijke Steemers, Maria Schut, secr. 452101, mariaschut@kpnmail.nl; Annie Willemsen, Maria Schotman, vz.

PCI: email: steenderen@pci12apostelen.nl

Kerkbalans 2023

Sommige parochianen, die een bijdrage hebben toegezegd aan de actie kerkbalans 2023, hebben deze bijdrage nog niet overgemaakt. Wilt u zo vriendelijk zijn om dat alsnog te doen? Als u vergeten bent, hoeveel u hebt toegezegd, dan kunt u mij altijd bellen (0575-452376) dan kijk ik het voor u na. *Trees Huis in 't Veld*

Kerkbalans 2024

De actie kerkbalans 2024 loopt van 13 tot 27 januari 2024

Het thema is: GEEF VANDAAG VOOR ONZE GELOOFSGEMEENSCHAP VAN MORGEN

Wij hopen dat u allen meedoet en beseft dat we voldoende financiële middelen nodig hebben om als geloofsgemeenschap te kunnen blijven bestaan.

Terugblik oecumenische dienst 15 oktober

De protestantse kerk was goed gevuld met gelovigen van beide kerken. Het gelegenhedskoor zong een aantal liederen. Het thema was: 'Laat je hart bewogen worden.' De lezing van de barmhartige Samaritaan paste hier goed bij en dominee Hubertien Oostdijk had een indringende overweging die opriep om te zien naar je medemens. In de gebeden werd onder andere gebeden voor alle vluchtelingen, oorlogssituaties, armen, hongerigen en alle problemen die ieder van ons bezig houden. We kunnen als gelovigen niet alle ellende de wereld uit helpen, maar wel in onze eigen omgeving er zijn voor de medemens. Na afloop bleven velen nog een kopje koffie of theedrinken.

Oecumenische dienst op zondag 31 december

We willen dit jaar als geloofsgemeenschappen van Steenderen gezamenlijk het jaar 2023 afsluiten. Een terugblik op het afgelopen jaar, danken voor alle goeds, stil staan bij wat niet goed ging, vooruitblikken op 2024 en God vragen ons daarin te begeleiden. De viering is in onze kerk om 15.30 uur. Voorgangers zijn dominee Hubertien Oostdijk en Maria Schotman.

Gevonden: Schilderij van Ariëns

Willie Geurts was op de zolder van de oude sacristie op zoek naar een verdwenen kruis. Het kruis vond hij niet, maar wel een groot schilderij met een afbeelding van onze oud pastoor Alphons Ariëns. Navraag bij het Ariëns comité leerde dat het een schilderij is dat al heel lang zoek is. In 1955 is het geschilderd door Jan Brugge uit Deventer. Het werd door het bestuur van het toenmalige St. Jozefziekenhuis in Doetinchem

geschonken aan de zusters van St. Jozef in Amersfoort uit dankbaarheid voor het werk dat de zusters dertig jaar lang in het ziekenhuis verrichtten.

Mgr. dr. A. Ariëns werd na zijn pastoraat te Maarssen bijna twee jaar in het klooster te Amersfoort verpleegd; hij stierf hier op 7 augustus 1928. Het schilderij stelt Mgr. Ariëns ten voeten uit voor, gekleed volgens zijn waardigheid van geheim kamerheer, waartoe hij door de Paus in 1919 werd benoemd. Op de achtergrond bevinden zich Enschedese fabrieken en de kerk van Maarssen, waartussen een kruis als symbool van het contact, dat Mgr. Ariëns legde tussen zijn aardse en zijn geestelijke werk. De rechterhand rust op het Evangelie, dat geplaatst is op een boomstronk, waaruit een nieuwe loot ontspruit, om aan te duiden, dat na de dood van deze voorname katholieke sociale voorman zijn werk werd voortgezet. Een hagedis, het middeleeuwse teken van de zuiverheid, vormt het accent in het schilderij. De kunstschilder Jan Brugge heeft in zijn weergave van Mgr. Ariëns de middenweg gevonden tussen de markante schets van Jan Toorop en een foto van monseigneur uit zijn studententijd. Het schilderij heeft gehangen in de grote spreekkamer van het moederhuis te Amersfoort, waar Mgr. Ariëns zijn laatste levensdagen doorbracht.

Hoe het in Steenderen terecht is gekomen is een raadsel.

Nieuwjaarsreceptie

Op zondag 7 januari is er na de viering van 9.30 uur weer de traditionele nieuwjaarsreceptie waarin we elkaar een voorspoedig 2024 kunnen toewensen. U bent allen van harte welkom.

Familieberichten

Op 23 september is **Gerritje Hendrina (Gerritje) Wiedenroth-van Beek** op de leeftijd van 72 jaar overleden.

Op 20 oktober is **Nicole Geertruida Joanna Beulenkamp-Teunissen** overleden. Nicole is 54 jaar geworden.

Wij wensen de families van beide overledenen veel sterkte in deze moeilijke tijd.

Koffiedrinken

Zondag 17 december
 Zondag 7 januari (nieuwjaarsreceptie)

Vervolg Steenderen op pagina 28

Vervolg Steenderen**Barbecue voor de tuingroep**

Op donderdag 26 oktober hielden de mannen van de onderhoudsgroep een barbecue om het werkseizoen af te sluiten.

De dames die het Kerspel schoonhielden, Annie Willemsen en Gerda Langenhof kregen ieder een mooie bos bloemen. Het was een gezellige bijeenkomst met gelukkig mooi weer en lekker eten.

H. Willibrord - Vierakker

Vierakkersestraatweg 31, 7233 SE Vierakker, 0575-441286,
info@demooistekerk.nl; www.demooistekerk.nl
Secretariaat: donderdag 10.00 – 10.30 uur
Rekeningnr.: NL40RABO0366417029
Rekeningnr.: NL86RABO0327465948 (restaurantie)
Redactie: j-m.holtslag@tele2.nl

Locatieraad Charlotte Bonga, vz., pm., 441261;
Jan Marijnissen, 441276; Valentijn van Waalwijk,
06 83124367.

Pastoraatgroep Michel Roording, 0630727690.

PCI: email: vierakker@pci12apostelen.nl

Heel Wichmond en Vierakker bakte

Op zaterdag 9 september zo tussen 13.00 en 13.30 uur druppelden jong en oud de pastorie binnen met prachtige taarten. De jury bestond uit Wilfried Besselink, Charlotte Bonga en Tineke ten Dijk. Maar liefst 19 taarten waarvan 7 jeugd en 12 volwassen taarten dongen mee naar de 1e prijs. Ze werden ook in deze categorieën beoordeeld. Deze keer kon men al beginnen met het proeven van de taarten tijdens de jurering. Voor € 2,- kon men drie stukjes taart uitzoeken. De opbrengst hiervan was voor stichting "Het vergeten kind" en bedroeg € 250,-.

Dit keer was het hele gebeuren iets groter opgezet en een gezamenlijke actie van de beide kerken. De middag vond plaats in de tuin naast het dorpsontmoetingscentrum. Er was medewerking van Com Cobre, men kon ook een soort open podium betreden als je een lied wilde zingen met muzikale begeleiding van Valentijn van Waalwijk of als je een instrument wilde bespelen voor publiek. Er waren een heel aantal tafels gevuld met lokale producten en creatieve maaksels zoals o.a. honing, noga, vogelhuisjes, sieraden, beschilderd servieswerk, bloemen uit de pluktuin en de ijskar uit Vierakker was aanwezig. Ook aan de kinderen was er tijdens deze zonnige middag gedacht en konden zich vermaken met een luchtkussen, een mega sjoelbak, of zich mooi laten schminken. Door het ontmoetingscentrum werd er koffie, thee of een ander drankje geschonken. Langs deze weg willen wij iedereen bedanken die op welke wijze dan ook heeft meegewerkt zodat we kunnen terugkijken op een zeer geslaagde middag.

De organisatie van de bakwedstrijd

Concertagenda

In de weken voor Kerst worden er gewoonlijk veel concerten gegeven. Hierbij een overzicht van de concerten die in onze kerk op de planning staan.

Zondag, 26 november, 15.00 uur	Jubileumconcert i.v.m. 150-jarig bestaan van het schitterende Elbrinkorgel
Zaterdag, 9 december, 15.00 uur	Haarlems Studentenkoor
Zondag, 10 december, 14.30 uur	Reborn samen met Crescendo
Vrijdag, 15 december, 20.00 uur	Jubal
Vrijdag, 22 december, avond	Koninklijk Zutphens Mannenkoor
Zondag, 24 december, 10.00 tot 11.00 uur	Jeroen den Herder

Voor up-to-date informatie: www.demooistekerk.nl/concerten

Openstelling tweede kerstdag

van 12.00 tot 16.00 uur

Zoals ieder jaar staan de deuren van de mooiste kerk van Gelderland ook dit jaar op tweede kerstdag wijd open. De kerk zal als vanouds prachtig versierd zijn en ook aan de twee kerststallen zal veel aandacht zijn besteed. Beide zijn zeer verschillend. De een is een klassieke kerststal ooit geschonken door de Fraters uit Borculo, de andere kerststal is van Oostenrijkse makelij en bestaat uit zo'n 120 beeldjes van o.a. een oase, wuivende palmbomen en heel veel meer. De kerststal is destijds, meegenomen door de bekende pastoor Ter Heerdt tijdens een studiereis naar

Spanje en is werkelijk erg bijzonder. Dit jaar bestaat ons orgel 150 jaar. Dit feestelijk gebeuren wordt op 26 november a.s. gevierd met een concert. Joop van Goozen, organist van de St. Janskerk te Zutphen en woonachtig in Vierakker, zal dan alle timbres van het orgel ten gehore brengen. Leden van het 'Consortium Apostolorum' zullen met enkele vocale bijdragen de begeleidingskwaliteit van het orgel accentueren. Aan dit heuglijk feit zal ook tijdens de openstelling aandacht worden gegeven. Maar er is meer. Nieuwsgierig? Kom tweede kerstdag naar Vierakker en ervaar de schoonheid en warmte van wat de mooiste kerk van Gelderland te bieden heeft.

Nieuwjaarsreceptie op zaterdag 6 januari

De beide kerken in ons dorp hebben sinds jaar en dag een goede relatie. We weten elkaar over en weer te vinden en organiseren in toenemende mate meer dingen samen. De bakwedstrijd in september en de tweewekelijkse koffieochtenden zijn daar een mooi voorbeeld van. Net als

de nieuwjaarsreceptie, die we vorig jaar voor het eerst samen organiseerden. Het was een buitengemeen geanimeerde bijeenkomst en de algemene opinie was: volgend jaar weer! We nodigen u dan ook graag uit voor opnieuw een nieuwjaarsreceptie. Deze is op zaterdag, 6 januari a.s. aansluitend aan de viering van 17.00 uur en wederom in onze kerk. Van harte welkom!

Christmas feelings concert

Om in de kerstsferen te komen willen we u graag uitnodigen voor een "Christmas feelings" concert gepresenteerd door muziekvereniging Crescendo uit Hengelo samen met koor Reborn uit Wichmond.

Datum: Zondag 10 december

Tijd: 14.30 uur

Locatie: Willibrorduskerk in Vierakker

In de prachtige Willibrorduskerk in Vierakker, de mooiste kerk van Gelderland, zullen wij u verwelkomen met betoverende kerstmuziek en zang. Laat ons samen de magie van kerstmis vieren en genieten van de harmonie en vreugde die muziek ons brengt.

Na afloop van het concert nodigen wij u uit om te blijven en na te genieten van een gezellig samenzijn met een drankje en glühwein om lekker op te warmen.

Er is gelegenheid om een vrije gift te doen zodat wij ook in de toekomst nog mooie concerten kunnen geven.

Christus Koning / H. Antonius van Padua - Vorden

Het Jebbink 8, 7251 BL Vorden; 0575-551735,
ggchristuskoningvorden@gmail.com
Secretariaat: dinsdag 9.30-12.00; donderdag 9.30-11.00.
Rekeningnr.: NL68RABO0366463667 (kerkbijdrage);
NL71RABO0155100904 (algemeen en intenties)
Redactie: cjklijn1970@kpnmail.nl

Locatieraad Herman Peters, secr., 520452; Ton Rutting, 553527; Ab Hartelman, pm., 06-31371011

Pastoraatgroep Jaap Harmsen, vz., 06 54906763;
Ans Heuveling, secr., 552267; Carin Fransen, 552322;
Gerard Eijkelkamp, 552914.

PCI: email: vorden@pci12apostelen.nl

Terugblik

Bij een terugblik besteed ik eerst aandacht aan de jaarlijkse informatieavond van onze geloofsgemeenschap die op 9 oktober in onze kerk is gehouden. Als u een volledig verslag wilt, meldt u dat dan even bij ons secretariaat maar enkele belangrijke punten vermeld ik nu. De toekomst van onze geloofsgemeenschap en de voorgenomen verkoop van ons kerkgebouw stonden centraal. Vanaf januari zijn er in onze kerk geen weekendvieringen meer met een lid van ons pastoraal team, maar wel is er iedere tweede zondag van de maand een woord- en communieviering met één van

onze eigen voorgangers en is er de vierde zondag een samenkomst met gebed en koffie. Ook de oecumenische vieringen met de PKN Vorden blijven gewoon in ons liturgisch rooster. Een eucharistieviering met één van onze pastores wordt – mits de planning dit toelaat – , vermoedelijk, eenmaal per twee maanden op donderdagmorgen gehouden maar daarover komt nog definitief uitsluitsel. In ieder geval wordt er een speciale eucharistieviering in onze kerk gehouden op zondag 7 april 2024 (Beloken Pasen), de dag waarop de Christus Koningkerk 60 jaar geleden officieel is ingewijd door kardinaal B. Alfrink. Houdt u die datum zeker vrij in uw agenda!

Inmiddels is ons kerkgebouw via een makelaar te koop aangeboden en kan hierop een bod worden uitgebracht. De aanwezige parochianen bevestigen nogmaals de uitdrukkelijke wens om in de toekomst betaalbare sociale woningbouw op deze plaats te realiseren omdat hieraan grote behoefte is en deze herbestemming ook in lijn is met onze christelijke boodschap. Wel zal eerst de bestemming moeten worden gewijzigd naar (sociale) woningbouw. Vermoedelijk gaat dit nog wel enige tijd duren zodat wij voorlopig nog over ons kerkgebouw kunnen beschikken. Daarna is de samenwerking met de PKN Vorden voor onze toekomst de meest aangewezen optie. Voor die toekomst is van groot belang dat u wel uw kerkbijdrage blijft voldoen om onze activiteiten mogelijk te maken. De wens om in de nabijheid een Mariakapel in een nog te bepalen vorm mogelijk te maken werd breed gesteund.

Vervolg Vorden op pagina 30

Vervolg Vorden

Dat ons gebouw nog steeds erg in trek is bewees een uitvoering van het Achterhoeks Mannenkoor eind september en ook De Passie zal op Goede Vrijdag 2024 weer worden uitgevoerd. Op 29 oktober verzorgde een gebedsgroep van onze gemeenschap weer een stemmige samenkomst met als thema: Najaar is oogsten. De Allerzielenviering op 2 november is net als vorig jaar weer goed bezocht.

Vooruitblik

Inmiddels is de Advent- en Kerstperiode aangebroken waarbij ook de (oecumenische) Herdertjestocht op vrijdag 15 december niet zal ontbreken. Ook organiseert onze Raad van Kerken op zondag 17 december in de Dorpskerk het Festival of lessons and carols. Zie elders op deze pagina. Houdt u onze kerstviering en de laatste eucharistieviering op 31 december (Oudejaarsdag) goed in de gaten. Na afloop luiden wij het oude jaar feestelijk uit en hopen daarbij op een goede opkomst. Alvast ter informatie: in tegenstelling tot andere jaren is er in januari geen nieuwjaarsbijeenkomst!

*Namens de pastoraatgroep en locatieraad,
Ton Rutting*

Festival of Lessons and Carols

Ook dit jaar organiseert de Raad van Kerken Vorden weer een Festival of Lessons and Carols. Het Festival of Lessons and Carols komt voort uit de Engelse traditie. Het is een samenhangend geheel van negen lezingen, afgewisseld met het zingen van kerstliederen. De koorzang wordt verzorgd door het Vordens Oecumenisch Projectkoor o.l.v. Wilbert Berendsen. Mirjam Berendsen begeleidt en speelt op het prachtige, 190 jaar oude Lohman-orgel. Veel liederen kunnen meegezongen worden. Vaak wordt er gekozen voor de Nederlandse tekst. Zondagavond 17 december om 19:30 uur bent u van harte welkom in de Dorpskerk te Vorden. De kerk is open vanaf 19:00 uur.

Overleden

Op 16 september 2023 overleed **Anny Hartman- Krauts** op de leeftijd van 88 jaar. De uitvaart heeft in besloten kring plaats gevonden. Wij wensen kinderen en kleinkinderen veel sterkte bij het verwerken van het verlies van hun moeder en oma.

Moge zij rusten in vrede.

Op 18 oktober 2023 overleed één van onze oudste parochianen, **Cato Eijkelkamp-Lebbink**. Zij werd 97 jaar. De crematie vond plaats in Zutphen op 25 oktober.

Wij wensen haar kinderen en kleinkinderen kracht om het verlies van hun moeder en oma te verwerken. Moge zij rusten in vrede.

Herdertjestocht 2023 Ga mee!

Op vrijdag 15 december is er weer een Herdertjestocht.

Dit jaar is het thema: Ga mee!

Iedereen kan meelopen. Ook voor rolstoelen en wandelwagens.

De tocht is ongeveer 2 km lang. Volg de lichtjes die langs de route staan. Zo hoor en zie je het hele kerstverhaal.

Starten tussen 17.00-17.45 uur bij de Dorpskerk, Kerkstraat 2 in Vorden. De route eindigt bij de Christus Koningkerk. Onderweg is er mogelijkheid tot het geven van een vrije gift voor de onkosten. Dit kan in een collectebus, maar het kan ook met een QR-code.

De Herdertjestocht is voor kinderen leuk, maar ook voor volwassenen is het zeker een aanrader. Loop je ook mee? Neem gerust mensen mee die je kent. Of geef het door aan anderen die misschien wel willen lopen.

Tot vrijdag 15 december!

*De herdertjestochtcommissie,
Anita, Ans, Carin, Jan-Joris, Marja,
Wilma*

*Wij wensen alle parochianen
een Zalig Kerstmis en een
gezond en gelukkig 2024*

Emmanuel / H. Johannes de Doper Zutphen

Nieuwstadskerksteeg 2, 7201 NH Zutphen
 Secretariaat: dinsdag 9.00-11.00 uur.
 Van Heemstrastraat 4, 7204 GJ Zutphen,
 0575-527080; info@stjan-emmanuel.com;
 Rekeningnr.: NL76INGB0000887463
 t.n.v. RK GG St. Jan Emmanuel
 Redactie: scellemans@hotmail.com

PCI: email: caritaszutphen@gmail.com

Oproep bezorger Onderweg

Wij hebben dringend behoefte aan nieuwe bezorgers van ons parochieblad *Onderweg*. Het betreft wijk 111: de Hoven omgeving Weg naar Voorst, Akkerstraat Dwarsstraat (12 adressen) en wijk 114: Stokebrand 2 tot 394 (8 adressen). Wilt u dit blad bezorgen, dan kunt u contact opnemen met ons secretariaat op dinsdagochtend tussen 9.00 uur en 11.00 uur. Telefoonnr. 0575 527080 of per email info@stjan-emmanuel.com.
Met vriendelijke groet,
 Secretariaat RK GG Sint Jan-Emmanuel

Vrijwilliger halen & brengen gezocht

Voor een parochiaan die woonachtig is aan het Hagepoortplein zijn we op zoek naar enkele personen die haar van en naar de St. Jan kunnen brengen op zondagochtend. Als vrijwilliger haal je om 9.15 uur mevrouw op en vervoert haar met de rolstoel naar de kerk. Na een kopje koffie na afloop van de eucharistieviering, breng je mevrouw weer thuis. Heb je interesse of wil je meer informatie? Neem dan contact op met Carla Piek, tel: 0575-527128.

O.C.S.O.

Er zijn niet veel mensen die deze afkorting achter hun naam kunnen zetten. De betekenis is: Ordo Cisterciensium Strictioris Observantiae, de Orde van de Cisterciënzers van de Strikte Onderhouding, ook wel Trappisten genoemd, die in 1098 gesticht werd. Onlangs volgde ik een retraite bij de zusters Trappistinnen van Abdij Koningsoord bij Oosterbeek. Ze leiden een gemeenschappelijk contemplatief leven van gebed en lezing in de vorm van de lectio divina, een biddende lezing van

de H. Schrift en van spirituele geschriften. Gasten worden er graag ontvangen. Zevenmaal per etmaal gaan ze naar de kapel. De eerste begint in de nacht; de laatste in de avond. Hoe houden deze kloosterlingen dat vol?

De zuster met wie ik een gesprek in een spreekkamer mocht voeren, verwoordde het als volgt: 'Mijn hart voelde: dit is wat de Heer van mij wil. Het is tevens een strijd, want een kloosterregel past niet zomaar bij je karakter. Die regel is een uitnodiging tot een voortdurende ommekeer, van ik-gerichtheid naar Christus-gerichtheid. Een levenslang proces.'

Ze is er nu veertig jaar. Oorspronkelijk was ze lid van een apostolische congregatie, maar haar roeping bleek toch meer het leiden van een contemplatief leven te zijn.

Enige tijd geleden werd van haar een moeilijke opdracht gevraagd. Ze bad om bijstand tot de heilige Edith Stein, een Carmelites die in Auschwitz is vermoord. Daarna kon zij het gevraagde in overgave aanvaarden.

De woorden van Paulus uit de brief aan de Efeziërs blijven haar inspireren: 'Moogt gij in staat zijn, met alle heiligen te vatten, wat de breedte, lengte, hoogte en diepte is en te kennen de liefde van Christus die alle kennis te boven gaat'. Die liefde probeert ze in de

Abdij Koningsoord

kloostergemeenschap uit te dragen. Valt niet altijd mee!

Een van haar medezusters zegt in het boek met interviews door Andy Arnts: 'Stille Wijzen' dat welke keuze je ook maakt, het altijd loslaten betekent. Juist de moeilijke momenten waarop ze ging twijfelen aan haar roeping, waren vaak een uitnodiging tot verdieping. Alle menselijke emoties horen daarbij. Je kunt geen moniale zijn, als je gevoelens van woede en angst niet mag ervaren. Maar ze weet, dat ze gedragen wordt. Zelfs in een benarde situatie kun je gelukkig zijn. Zoals haar vader die ernstig ziek was. Ondanks zijn ellende werd hij heel blij van de vogels, bloemen en grassprietjes in zijn tuin.

Een voormalige studente geneeskunde vertelt: "Ik ben hier vrijer geworden. Elke zuster is een spiegel voor me en zo kom ik kanten in mijzelf tegen die ik niet leuk vind. Maar het is hier nooit saai'. Nooit saai? Een zwijgend leven, nooit gezellig theedrinken, alleen 's zondags een gezamenlijk gesprek in de kapittelzaal... Ooit noemde een andere trappistin, Rebekka Willekes, een contemplatief klooster 'nutteloos', maar het is werkelijk leven'. (Staat in de bundel vraaggesprekken met Leo Fijen 'Ik wil dat je leeft') Velen met haar geloven dat het aanhoudend en standvastig gebed onmisbaar is voor de wereld. Daar sluit ik me van harte bij aan!

Louise Leneman

Intenties:

3/12: Gerard en Marietje Lebbink; 17/12: Gerard en Marietje Lebbink; Lasló Horváth en Magda Horváth-Tóth; 24/12: Gerard en Marietje Lebbink; 25/12: Pastoor Wim Jongerius.

Overleden

3/10: Maria Johanna Theresia van den Akker-Gebink, 88 jaar

Middagpauzediensten:

iedere donderdag, 12.15 uur-12.30 uur (Luthersekerk, Beukerstraat 10 in Zutphen; vanaf 12.00 uur kunt u luisteren naar orgelspel)

30/11: ds. W. Stolte; **7/12:** ds. C. Bochanen; **14/12:** ds. mv. Aly Meijer; **21/12:** ds. J. Boer; **28/12:** ds. S.A. Meijer. Diensten voor het nieuwe jaar nog niet bekend op het moment van drukken van deze *Onderweg*.

Kopij

Inleverdatum kopij volgende *Onderweg*: 15 december

Tabernakel en godslamp in Drempt

Ons

erfgoed

Het tabernakel en de godslamp in de H. Willibrordkerk in Achter-Drempt zijn in lijn met de veranderende inzichten binnen de Rooms-Katholieke eredienst verplaatst van het priesterkoor naar het zijaltaar. Voor de jaren zeventig bevond het altaar zich tegen de muur, met daarboven het tabernakel. Na de veranderingen die voortkwamen uit het Tweede Vaticaans Concilie, werd het altaar naar voren verplaatst, waardoor de voorganger tijdens de Heilige Mis oogcontact kon maken met de gelovigen.

Als gevolg van deze herpositionering in 1971 werd het tabernakel verplaatst naar het zijaltaar, specifiek naar het Maria-altaar. Opmerkelijke afbeeldingen van brood en vissen, vervaardigd door een kunstenaar uit Arnhem, werden toegevoegd.

Rechtsvoor naast het tabernakel staat de doopvont, met daarboven de brandende godslamp. Ook de godslamp is in de jaren zeventig verplaatst vanaf het priesterkoor naar deze nieuwe plaats boven de doopvont.